

Skyddad natur 31 dec 2004

Protected nature 2004

I korta drag

4,0 milj hektar naturreservat

Under år 2004 tillkom 88 nya naturreservat. Naturreservatens areal ökade med 23 000 hektar, eller 0,6 procent, till totalt 4,04 miljoner hektar.

Den sammanlagda arealen av nationalparkerna i landet uppgick till knappt 700 000 hektar. Inga nya nationalparker har tillkommit sedan Fulufjället bildades 2002. Totalt omfattade skyddsformerna nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde och djurskyddsområde 4 264 000 hektar land vid utgången av år 2004, vilket motsvarar 10 % av Sveriges landareal.

Sammanfattning av skyddade arealer 2004-12-31

Overview of protected areas in Sweden

Typ av skyddat område	Antal	Total areal, hektar	Landareal, hektar
Nationalparker (NP)	28	699 865	632 505
Naturreservat (NR)	2 611	4 043 836	3 429 199
Naturvårdsområden (NVO)	143	199 306	142 068
Djurskyddsområden (DSO)	1 040	107 506	60 670
Summa	3 822	5 050 513	4 264 442
Natura 2000-områden	3 992	6 385 435	..

Källa: REGDOS (NP, NR, NVO, Natura2000) och Naturvårdsregistret (DSO).

Norra Sverige dominerar

Den skyddade arealen är ojämnt fördelad i landet. Av den totala arealen nationalparker och naturreservat ligger nästan 3,8 milj. ha, motsvarande 80 %, i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län. Inom dessa län ligger tyngdpunkten av skyddade områden i fjällen eller längs kanten av fjällkedjan.

I närmare 200 av kommunerna är mer än 1 % av totalarealen skyddad i någon form, (NP, NR, NVO, DSO), medan 15 kommuner har mer än 20 % av sin totalareal skyddad. Nationalpark finns i 33 kommuner.

Naturtyper

Inom nationalparkerna är tallskog och myr de vanligaste naturtyperna nedanför fjällnära gränsen, ovanför gränsen dominerar fjällhed. Även i naturreservaten är fjällhed, tillsammans med fjällbjörkskog, den vanligast förekommande naturtypen ovanför fjällnära gränsen. Nedanför gränsen är myr samt tall- och granskog vanligast.

Bo Lundin, Naturvårdsverket
Tfn 08-698 14 20,
bo.lundin@naturvardsverket.se

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Erik Carles, SCB, Tfn 08-5069 4283, erik.carles@scb.se

Övrigt skydd

Sverige har till och med 2004 föreslagit och pekat ut 3 992 områden, på ca 6 385 000 hektar, att ingå i nätverket "Natura 2000".

Biotopskyddsområden regleras i miljöbalken, 4 127 områden med 12 575 ha har avgränsats av skogsvårdsstyrelserna. Dessutom har länsstyrelserna avgränsat biotopskyddsområden i 80 områden omfattande 156 hektar (2002). Naturvårdsavtal har tecknats mellan skogsvårdsstyrelserna och markägare för 26 000 hektar skogsmark.

Arealen produktiv skog i nationalparker och naturreservat nedanför gränsen för fjällnära skog uppgick till 301 000 hektar, 75 procent av den ytan var formellt skyddad (2003).

Även områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv regleras i miljöbalken. För naturvård har 10,4 milj. ha bedömts vara av riksintresse och för friluftsliv 10,9 milj. ha.

De fyra s.k. nationalälvarna Torneälven, Kalixälven, Piteälven och Vindelälven samt ytterligare 38 delavrinningsområden med en totalareal om 153 000 km² är skyddade mot vattenkraftutbyggnad. Dessutom är 10 älvsträckor i 7 andra vattendrag skyddade.

Kostnader

För att säkra skyddade områden avsattes av Naturvårdsverket, under år 2004, 414,0 miljoner kr. Av detta avser 194,1 milj. kr köp, 200,3 milj. kr ersättning för intrång och 19,6 milj. kr bidrag. Därutöver har Skogsstyrelsen betalat ut 94,5 milj. kr som ersättning för biotopskydd och 31,8 milj. kr som ersättning för naturvårdsavtal.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	6
Nationalparker	6
Naturresevat	6
Kulturresevat	6
Naturvårdsområden	7
Naturminnen	7
Djurskyddsområden	8
Natura 2000	8
Naturtyper	9
Skyddad skogsmark	10
Storleksfördelning	11
Avstånd till nationalparker, naturresevat och naturvårdsområden	11
Förvaltare av skyddade områden	11
Fridlysta djur- och växtarter	12
Naturvårdsavtal och biotopskyddsområden i skog och jordbruksmark	12
Reservat i marin miljö	13
Kommunala beslut	13
Riksintressanta områden	13
Skyddade älvar	13
Nationalstadsparker	14
Kostnader	14
Internationell utblick	14
Fördelning av NP, NR, NVO och DSO på kommuner	15
Tabeller	16
Teckenförklaring	16
1. Nationalparker 2004-12-31	16
2. Naturresevat länsvis 2003 och 2004	17
3. Kulturresevat 2004-12-31	17
4. Naturvårdsområden länsvis 2003 och 2004	18
5. Naturminnen länsvis 2004-12-31	18
6. Djurskyddsområden länsvis 2004-12-31	19
7. Natura 2000-områden länsvis 2004-12-31	19
8. Naturtyper i nationalparker 2004-12-31. Hektar	20
9. Naturtyper i nationalparker 2004-12-31. Procent	20
8. Naturtyper i nationalparker 2004-12-31. Hektar. Fortsättning	21
9. Naturtyper i nationalparker 2004-12-31. Procent. Fortsättning	21
10. Naturtyper i naturresevat länsvis 2004-12-31. Hektar	22

11. Naturtyper i naturreservat länsvis 2004-12-31. Procent	22
10. Naturtyper i naturreservat länsvis 2004-12-31. Hektar. Fortsättning	23
11. Naturtyper i naturreservat länsvis 2004-12-31. Procent. Fortsättning	23
12. Fjällnära naturtyper i nationalparker 2004-12-31. Hektar	24
13. Fjällnära naturtyper i nationalparker 2004-12-31. Procent	24
14. Fjällnära naturtyper i naturreservat länsvis 2004-12-31. Hektar	24
15. Fjällnära naturtyper i naturreservat länsvis 2004-12-31. Procent	24
16. Produktiv skog, skyddad produktiv skog och andel skyddad produktiv skog i nationalpark och naturreservat nedanför gränsen för fjällnära skog länsvis 2003	25
17a. De 10 största naturreservaten 2004-12-31. Hektar	25
17b. De 10 största naturvårdsområdena 2004-12-31. Hektar	25
17c. De tre största sammanhängande områdena av skyddad natur (nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde) 2004-12-31.	26
17d. De 10 största djurskyddsområdena 2004-12-31. Hektar	26
17e. De 10 största Natura 2000-områdena 2004-12-31. Hektar	26
18. Storleksfördelning av skyddade områden 2004-12-31	27
19. Folkmängd inom olika avstånd från nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden	27
20. Förvaltare av nationalparker, naturreservat och naturvårds- områden 2004-12-31	28
21. Djur- och växtarter fridlysta i hela landet 2004-12-31	28
22. Naturvårdsavtal 2004-12-31, biotopskyddsområden i skog 2004- 12-31 och biotopskyddsområden i jordbruksmark 2002-12-31	29
23. Reservat i marin miljö 2004-12-31	29
24. Kommunala beslut om NR och NVO länsvis 2003-12-31	30
25. Riksintressanta områden, areal i hektar	30
26. Älvar skyddade mot vattenkraftsutbyggnad	31
27. Nationalstadspark	32
28a. Kostnader för säkrade områden år 2004, tkr	32
28b. Fördelning på olika markåtkomstformer	32
29. Skyddad natur i ett urval av länder 2004	33
30. Skyddad natur per kommun 2004	34
31. Skyddad natur 2004, sammanfattning	38
Kartor	39
1. Nationalparker 2004-12-31	39
2. Naturreservat 2004-12-31	40
3. Naturvårdsområden 2004-12-31	41
4. Naturminnen länsvis 2004-12-31	42
5. Areal nationalpark, naturreservat och naturvårdsområde inom 20 km respektive 50 km. Hektar	42
6. Djurskyddsområden 2004-12-31	43
7. Natura 2000-områden 2004-12-31	44
8. Reservat i marin miljö 2004-12-31	45
9. Nationalstadsparken Ulriksdal-Haga-Brunnsviken	45

10. Skyddad areal (NP, NR, NVO och DSO) kommunvis, procent av total areal i kommunen 2004-12-31	46
Fakta om statistiken	47
<hr/>	
Detta omfattar statistiken	47
Definitioner och förklaringar	47
Så görs statistiken	49
Register över skyddade områden - REGDOS	49
Statistikens tillförlitlighet	49
In English	51
<hr/>	
Summary	51
List of tables	52
List of terms	53

Statistiken med kommentarer

Nationalparker

Drygt 86 procent av den totala nationalparksarealen ligger inom fjällområdet i Norrbottens län (Abisko, Stora Sjöfallet, Sarek, Pieljekaise, Vadvetjåkka, Padjelanta) eller fjällnära i samma län (Muddus). Således råder en naturgeografisk obalans när det gäller skyddad natur i nationalparkerna, *tabell 1. Karta 1* visar nationalparkernas utbredning, med gränser för de fyra största.

Den totala nationalparksarealen utgörs till ca 10 procent av vatten.

De första nationalparkerna (9 stycken) avsattes redan år 1909, den senast tillkomna nationalparken är Fulufjället i Dalarna som avsattes under 2002.

Av den sammanlagda skyddade landarealen (nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och djurskyddsområden) utgör nationalparkernas landareal 15 procent.

Naturreservat

Huvuddelen, 85 procent, av landarealen i naturreservat ligger i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Inom dessa län ligger merparten av reservaten i fjällområdet eller i det fjällnära området (ovanför den s.k. fjällnära gränsen), se *tabell 2 och karta 2*.

Av den totala reservatsarealen i landet utgör ca 15 procent vatten.

Av den sammanlagda skyddade landarealen (nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och djurskyddsområden) utgör naturreservatens landareal 80 procent.

Naturreservatens totalareal ökade under 2004 med drygt 23 000 hektar, motsvarande ca 0,6 procent. 88 naturreservat har tillkommit och ett har upphört under året.

Sedan 1967, året då Naturvårdsverket och länsstyrelsernas naturvårdsenheter bildades, har antalet naturreservat ökat från 360 till 2 611. Under samma tid har reservatens totala landareal ökat från ca 25 000 ha till 3 429 000 ha.

Observera att antalet områden påverkas av att registrering sker länsvis. Ett sammanhängande område som korsar en länsgräns blir därmed fördelat på flera områden (ett per län). Antalet sammanhängande områden i riket som helhet är därför något färre än det som anges i tabellens summerad. Ett undantag är det under 2004 tillkomna naturreservatet Yxkullsund som inrättats genom ett gemensamt beslut av länsstyrelserna i Kronobergs och Jönköpings län.

Kulturresevat

Det första kulturresevatet som inrättades var Åsens by i Jönköpings län år 2000. Vid utgången av år 2004 fanns 20 av länsstyrelserna inrättade kulturresevat samt ett kommunalt kulturresevat fördelade på 17 län, se *tabell 3*.

Skyddsformen kulturresevat infördes 1 januari 1999 i och med att miljöbalken trädde i kraft. Kulturresevat och naturreservat bör inte förordnas för samma område. Vid valet av skyddsområdets beteckning har syftet med skyddet en avgörande betydelse.

I november 2004 togs landets första kommunala beslut om inrättande av kulturreservat avseende Lögdö Bruk, en järnbruksmiljö i Timrå kommun. I flera kommuner fortsätter processen med utredning och planering av kulturreservat.

Det arealmässigt dominerande kulturreservatet är Lillhärjeåbygget, Jämtlands län, som utgör omkring 61 procent av den totala kulturreservatarealen.

Naturvårdsområden

Skyddsformen naturvårdsområde, som infördes i naturvårdslagen 1974, upphörde i och med införandet av miljöbalken 1999. *Se tabell 4 och karta 3.*

De områden som avsatts skall vid tillämpningen av miljöbalken anses som naturreservat. Det finns dock ett skäl att särskilja naturvårdsområdena i statistikredovisningen även fortsättningsvis. Lagstiftningen gav denna skyddsform en stor begränsning (föreskrifterna får inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastighet). Skyddsformen ansågs lämplig att användas i stället för reservatsbildning i de fall det inte var nödvändigt att avsevärt försvåra den pågående markanvändningen för att uppnå syftet med förordnandet. Exempel var ytterskärgrårdar, marina miljöer och skogsområden för friluftslivet.

Naturvårdsområden utgör endast en mindre andel, 3,3 procent, av den sammanlagda skyddade landarealen (nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och djurskyddsområden). Av den totala arealen naturvårdsområden utgör vatten 29 procent.

Observera att antalet områden påverkas av att registrering sker länsvis. Ett sammanhängande område som går över länsgränser blir därmed fördelat på flera "länsområden". Det totala antalet sammanhängande områden i riket kan därför vara något lägre än det i summeraden redovisade.

Den största totalarealen naturvårdsområden finns i Västra Götalands län. Här återfinns många marina områden (Gullmarn och områden med grunda mjukbottnar) bland naturvårdsområdena. I Örebro, Västmanlands och Dalarnas län dominerar det stora naturvårdsområdet Malingsbo-Kloten som sammantaget har en totalareal på närmare 50 000 ha. Under 2004 utökades naturreservatet Drakön-Tihällan, Gävleborgs län, med det tidigare naturvårdsområdet Agön-Kråkön.

Naturminnen

Eftersom naturminnen i huvudsak utgörs av punktobjekt är det inte meningsfullt att redovisa totalareal eller landareal för denna skyddsform. Naturminnenas andel av den sammanlagda skyddade landarealen (nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, naturminnen och djurskyddsområden) är försumbar.

Merparten av naturminnena är avsatta genom äldre beslut och med stöd av tidigare naturvårdslagstiftning. De flesta utgörs av mer eller mindre märkliga, oftast äldre, träd. Andra objekt är flyttblock och jättegrytor. Även mindre områden (vanligtvis mindre än 1 ha) som t.ex. växtplatser för ovanliga växter eller små holmar förekommer bland naturminnena.

Någon betydande förändring av antalet naturminnen har inte skett på senare år. *Se tabell 5 och karta 4.*

Djurskyddsområden

Närmare hälften av djurskyddsområdenas totalareal utgörs av vatten. *Se tabell 6 och karta 6.* Cirka 75 procent av den sammanlagda landarealen av djurskyddsområdena ligger i Norrbottens län. Det arealmässigt helt dominerande objektet är fågelskyddsområdet Tjålmejaure (44 000 ha).

De allra flesta djurskyddsområden är avsatta till skydd för fågellivet. I övriga fall är områdena avsatta till skydd för sälar eller för en kombination av fågel- och sälskydd.

Föreskrifter om tillträdesförbud kan även meddelas inom ramen för ett förordnande om nationalpark, naturreservat, kulturresevat, naturvårdsområde eller naturminne. De områden som berörs av tillträdesförbud på detta sätt redovisas inte i tabell 6.

Av den sammanlagda skyddade landarealen (nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och djurskyddsområden) utgör landarealen av djurskyddsområdena ca 1,4 %.

Länsarealerna i tabell 6 bygger, till skillnad från arealuppgifter om nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden, på uppgifter från Naturvårdsregistret. Någon betydande förändring av antalet djurskyddsområden har inte skett på senare år.

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden som byggs upp inom EU. Naturområdena innehåller arter och/eller naturtyper som i ett europeiskt perspektiv betraktas som skyddsvärda. Sverige måste, liksom övriga EU-länder, se till att nödvändiga bevarandeåtgärder vidtas i områdena. Bestämmelserna i direktiven är numera införda i bl.a. miljöbalken (MB) och gäller alla kategorier av Natura 2000-områden. Särskilt bör nämnas att de alla är av riksintresse enligt 4 kap MB och att en ny särskild tillståndsplikt införts i 7 kap MB för åtgärder med viss effekt på dessa områden.

Natura 2000-områdena består dels av särskilda skyddsområden för vissa fågelarter, SPA (Special Protection Areas), och dels av områden av gemenskapsintresse, SCI (Sites of Community Importance) för andra artgrupper av växter och djur samt naturtyper. Alla SPA- och SCI-områden utgör tillsammans nätverket Natura 2000.

Sverige har från 1995 till 2004 föreslagit 3 903 SCI-områden, med en sammanlagd yta på ca 6 237 000 hektar, och pekat ut 509 SPA-områden på ca 2 865 000 hektar som kandidater till nätverket. Vissa områden är både föreslagna som SCI och utpekade som SPA. Sammantaget hör 3 992 områden med en yta på ca 6 385 000 hektar till endera eller båda av dessa kategorier, *tabell 7 och karta 7.*

Mer information om Natura 2000 finns i handboken "Natura 2000 i Sverige" (Naturvårdsverket 2003) och på webbplatsen www.naturvardsverket.se/natura2000.

Naturtyper

Naturvårdsverket har, i samverkan med Lantmäteriet och länsstyrelserna, genomfört en naturtypskartering av samtliga nationalparker och naturreservat med hjälp av satellitbilder och, för fjällnära områden, flygbildstolkade vegetationskartor. Statistik från de ogeneraliserade editerade klassningarna finns införd i databasen VIC-natur på objektsnivå. Naturtyper i nationalparker och naturreservat redovisas i *tabell 8-15*.

Karteringen gör inte anspråk på att vara fullständig med avseende på alla naturtyper, utan har koncentrerats på skogstyper. Övriga naturtyper är inte finare indelade i t.ex. våtmarker eller betesmarker utan redovisas i klasserna jordbruksmark, myr, vatten och övrigt. Skogstypsindelningen är anpassad efter vad som är möjligt med satellitbildstekniken. Minsta karteringsenhet är 0,5 ha. Med kartdata avgränsades skogsdata, hyggen samt klasser utanför skogen.

Naturtypskarteringen ovanför gränsen för fjällnära skog baseras, till skillnad från nedanför gränsen, på flygbildstolkade vegetationskartor. Gränsen för fjällnära skog är sammanställd 1993/1994 av SLU/Institutionen för skogstaxering. Förordning finns som rör denna gräns, Skogsstyrelsens författningssamling SKSFS 1991:3, se även *karta 2*.

Rapporterna ”Kartering av skyddade områden – Skogstyper i nationalparker och naturreservat” (Naturvårdsverkets rapport 5282) och ”Kartering av skyddade områden – Kontinuerlig naturtypskartering” (Naturvårdsverkets rapport 5391) beskriver naturtyper samt metoder och resultat från naturtypskarteringen. Under år 2006 laddas en förbättrad och utökad naturtypsindelning i VIC-natur.

Följande kortfattade beskrivning avser de redovisade naturtyperna i tabell 8-15.

Skogstyper

Tallskogar. I huvudsak homogen tallskog (>70% tall).

Gransskogar. I huvudsak homogen gransskog (>70% gran).

Barrblandskog. Blandskogar av tall och gran (inget trädslag når 70%).

Barrsumpskog. Barr- och lövblandade barrskogar som sammanfaller med myr i kartdata.

Lövblandade barrskogar. Barrskogar med lövträd (>30% lövträd).

Triviallövskogar. I huvudsak homogen lövskog (>70% triviallöv).

Ädellövskogar. I huvudsak homogena ädellövskogar (>70% löv, >50% ädellöv).

Triviallövskogar med ädellövinslag. (Lövskogar med 20-50% ädellöv).

Lövsumpskog. Lövskog som sammanfaller med myr i kartdata.

Hygge. Avverkade skogar de senaste 10-15 åren, max höjd 3-5 meter.

Impediment. Ej produktiv skog, men som faller under skog i kartdata.

Övriga naturtyper

Jordbruksmark. Åker (betesmark går som övrigt).

Myr

Vatten

Övrigt (impediment utanför skog i kartdata, betesmarker, byggnader m.m.).

*Naturtyper ovanför gränsen för fjällnära skog***Fjällblock och hållmark**

Fjällhed. Gräshed (inkl moderat snölega), skarp, torr, frisk och våt rished.

Fjälläng. Lågörtäng, högörtäng, buskmark.

Fjällmyr. Blöt myr, övrig myr.

Fjällbjörkskog. Hedbjörkskog, ängsbjörkskog.

Fjälltallskog.

Fjällbarrblandskog.

Fjällgranskog.

Lövblandad fjällbarrskog.

Glaciärer och permanenta snöfält.

Hyggen

Vatten

Övrigt. Kulturmark och låglandsgräsmarker, exploaterad mark (inkl bebyggelse), övrig mark (sandmark etc.).

Summan av naturtypsarealerna samt arealen av naturtypen vatten avviker i vissa fall från de arealer som redovisas i tabellerna 1 och 2. I tabell 8 och 9 har klassen jordbruksmark, som utgörs av små arealer, slagits samman med klassen övrigt.

Observera att förutom de naturtyper som redovisas i tabell 12-15, här benämnda fjällnära naturtyper, består den totala arealen av nationalparker och naturreservat ovanför gränsen för fjällnära skog även av naturtyperna hyggen, vatten och övrigt. Hyggen, vatten och övrig mark ovanför och nedanför gränsen för fjällnära skog är samredovisade, se tabell 8-11. Den totala arealen för nationalparker och naturreservat ovanför gränsen för fjällnära skog är ca 3,7 miljoner hektar.

Inom nationalparkerna är tallskog och myr de vanligaste naturtyperna nedanför gränsen för fjällnära skog, ovanför gränsen dominerar naturtypen fjällhed. Även i naturreservaten är fjällhed, tillsammans med fjällbjörkskog, den vanligaste naturtypen ovanför gränsen för fjällnära skog. Nedanför gränsen är myr samt tall- och granskog vanligast.

Skyddad skogsmark

I många naturreservat, eller delar av naturreservat, är naturtyperna inte formellt skyddade. Skogar kan avverkas eller på andra sätt förändras av mänsklig påverkan. Motiven till reservatsbildning kan istället ha varit att skydda tex. mark för friluftsliv, landskapsbild, botaniska eller geologiska värden, eller så har resurserna varit begränsade vid reservatsbildandet.

I naturtypskarteringen har ingått att, utifrån data om skyddad skog i respektive reservat, fördela naturtyperna som skyddade eller ej skyddade. Med skyddad skog avses som huvudregel produktiv skogsmark som genom fastställda beslut och skötselplaner disponeras för naturvårdsändamål, dvs. helt skyddade naturskogar och skogar som helt sköts med naturvårdssyfte, inklusive restaureringsmarker och marker med inkomstgivande naturvårdsskötsel.

Nationalparker och reservat ovanför gränsen för fjällnära skog är skyddade i sin helhet.

Riksdagen har i december 2001 fastställt miljömål som bland annat innebär att ytterligare 320 000 hektar produktiv skogsmark skall skyddas som nationalpark eller naturreservat nedanför gränsen för fjällnära skog räknat för perioden 1999 – 2010. Av denna areal säkrades under åren 1999–2003 ca 60 000 hektar genom förvärv eller intrångsersättning. Den 31 december 2003 var 226 000 hektar, eller 75 procent, av den produktiva skogen, skogsmark exklusive impediment, skyddad i nationalparker och naturreservat nedanför gränsen för fjällnära skog, *se tabell 16*.

Storleksfördelning

Arealmässigt domineras den skyddade naturen av ett mindre antal stora områden, se *tabell 18*. Ser man i stället till antalet objekt dominerar storleksklasserna under 100 ha.

Observera att storleksfördelningen och antalet områden påverkas av att registreringen, förutom nationalparkerna, sker länsvis. Ett sammanhängande område som går över länsgränser blir därvid fördelat på flera "länsområden".

I Västerbotten ligger det största naturreservatet, Vindelfjällen, som även är det största Natura2000-området. I Norrbotten bildar nationalparkerna Stora Sjöfallet, Sarek, Padjelanta, Muddus tillsammans med naturreservatet Sjaunja och intilliggande naturreservat och naturvårdsområden ett sammanhängande område av skyddad natur som är större än Skånes och Blekinges sammanlagda yta. Se *tabell 17a-e*.

Avstånd till nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden

Närmare 3/4 av befolkningen har tillgång till nationalpark, naturreservat eller naturvårdsområde inom 5 km från bostaden. Medelavståndet till denna typ av skyddsobjekt är 4 km. Uppgifterna i *tabell 19* beaktar inte det skyddade områdets storlek och visar främst i vilken omfattning den skyddade naturen har inrättats nära större tätorter. Trots norra Sveriges stora arealer av skyddad natur har befolkningen där i genomsnitt längre avstånd till nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden än befolkningen i södra Sverige.

Nationalstadsparken Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården är inte inkluderad i statistiken.

Karta 5 visar tillgången på arealer nationalpark, naturreservat och naturvårdsområde inom 20 km respektive 50 km från punkter utlagda över Sveriges yta med 5 km avstånd från varandra. Uppgifterna i *karta 5*, och *tabell 19*, avser 2003.

Förvaltare av skyddade områden

Vissa objekt har flera förvaltare, t.ex. markägaren och skogsvårdsstyrelsen. Den totala summan objekt i *tabell 20* är därför högre än summan av antalet nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden. I kategorin övrigt ingår skogsvårdsstyrelser och stiftelser.

I ett fåtal fall saknas uppgift om förvaltare. Tabellen är därför inte helt komplett.

Fridlysta djur- och växtarter

Tabell 21 redovisar antalet djur- och växtarter som är fredade med stöd av miljöbalken.

Från och med den 1 januari 2000 är 300 växt- och djurarter fridlysta i hela landet enligt miljöbalken. Alla vilda kärlväxter, mossor, lavar, svampar, alger, grod- och kräldjur kan fridlysas, liksom de flesta ryggradslösa djur (insekter m.m.). Fridlysningsföreskrifterna samt de fridlysta arterna i bokstavsordning finns i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 1999:12), där det också framgår vilka generella undantag som gäller för några av arterna.

Samtliga vilda arter av grodor, ödlor och ormar är sedan den 1 januari 2000 fridlysta i hela landet.

Jaktlagen (SFS 1987:259) och jaktförordningen (SFS 1987:905) reglerar fredning och jakt av vilda djur och fåglar.

Naturvårdsavtal och biotopskyddsområden i skog och jordbruksmark

I tabell 22 redovisas antal och arealer av områden med biotopskydd samt naturvårdsavtal. Biotopskyddsområden i skog regleras enligt 7 kapitlet 11 § Miljöbalken. Skyddet omfattar mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som av annan orsak är särskilt skyddsvärda. Inom områdena får inte verksamhet bedrivas som kan skada naturmiljön. I allmänhet används denna skyddsform för att bevara nyckelbiotoper. Begreppet nyckelbiotop avser skogsmiljöer där man finner eller kan förväntas finna så kallade rödlistade arter, arter som på längre eller kortare sikt är hotade till sin existens.

Biotopskyddsområden i skog avgränsas av skogsvårdsstyrelsen enligt 6 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. På skogsmark kan 18 olika biotopslag skyddas. Bl.a. har brandfält, äldre naturskogsartade skogar och ras- eller bergbranter i skog skyddats.

Naturvårdsavtal är ett civilrättsligt avtal som tecknas mellan markägaren och staten eller en kommun. Skogsvårdsstyrelsen arbetar med naturvårdsavtal i skogsmark. Syftet med avtalen är att bevara, utveckla eller skapa områden med höga naturvärden. Skogsvårdsstyrelsens avtal är normalt 50-åriga och kan ses som en del av det långsiktiga skogsskyddet. Markägaren får viss ekonomisk ersättning för de begränsningar i brukandet som avtalet medför. Ibland tecknar markägarna dock avtalet utan att begära någon ekonomisk ersättning. Avtal för vitryggig hackspett, vilken inte ska räknas in i miljömålsuppföljningen av skyddad skogsmark, ingår i tabell 22 med en totalareal om 9 919 hektar.

Biotopskyddsområde i skogsmark är en skyddsform som hanteras av skogsvårdsstyrelserna.

Biotopskyddsområden i jordbruksmark hanteras av länsstyrelserna och skyddas av paragraferna 5 och 7 i områdesskyddsförordningen:

- 5§ gäller för biotoper på jordbruksmark som är skyddade från 1 januari 1994. Skyddet gäller för alléer, pilevallar, stenmurar, odlingsrösen, åkerholmar, småvatten, våtmarker och källor i jordbruksmark.

- 7§ gäller för biotoper som avgränsas av länsstyrelsen. Det rör sig om rik- och kalkkärr i jordbruksmark, naturliga ängar och naturbetesmarker, naturliga bäckfåror samt ras- eller bergbranter som inte ligger i skogen.

Uppgifterna i tabell 22 om biotopskyddsområden i jordbruksmark avser 2002.

Reservat i marin miljö

Marint värdefulla områden längs våra kuster och i havsområden säkerställs och skyddas som nationalpark, naturreservat eller som andra former av områdeskydd enligt Miljöbalken. Naturreservat är den vanligaste formen för skydd av marinbiologiska och maringeologiska värden. Beslut om naturreservat i marin miljö fattas av länsstyrelse eller kommun. Fiskerilagen kan användas för skydd av fisk och kan även ge indirekt skydd genom reglering av fiskemetoder. Den tidigare beteckningen ”marina reservat” finns inte i miljölagstiftningen.

De i *tabell 23 och karta 8* angivna skyddade områdena i form av naturreservat, naturvårdsområde eller nationalpark avser vanligtvis större, rent marina områden med föreskrifter och övervakningsprogram för att följa utvecklingen genom regelbundna provtagningar. Det finns dessutom drygt 400 Natura 2000-områden som innehåller havsvatten varav marina habitat är rapporterade till EU i 270 av dessa områden.

Kommunala beslut

Kommunerna kan besluta om bildande av naturreservat (liksom tidigare efter delegation från Länsstyrelsen av naturvårdsområden). Antalet kommunala beslut om att bilda naturreservat, NR, eller naturvårdsområde, NVO, per län framgår av *tabell 24*. Uppgifterna i tabell 24 avser 2003. Under 2004 togs dessutom landets första kommunala beslut om inrättande av kulturresevat.

Riksintressanta områden

I 3 kap 6 § miljöbalken anges att mark- och vattenområden som har betydelse från allmän synpunkt på grund av områdenas naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Områden av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövärden eller friluftslivet skall skyddas mot sådana åtgärder. Naturvårdsverket avgör vilka områden som är riksintressanta för naturvård respektive friluftsliv. Dessa områden kallas riksobjekt och redovisas länsvis i *tabell 25*. Det senaste urvalet av riksobjekten för naturvärden utsågs vid en översyn som utfördes av Naturvårdsverket under åren 1996 till 1999. Områdena av riksintresse för friluftslivet avgränsades vid en översyn under åren 1986 till 1989.

Arealerna inkluderar land och vatten, såväl insjöar som territorialvatten. Siffrorna är avrundade till närmaste 100-tal hektar.

En del av riksobjekten är också avsatta som nationalpark, naturreservat eller naturvårdsområde. I stort sett alla nationalparker ingår i riksobjekt.

De riksintressanta områdena för naturvård har klassificerats efter en indelning i riksvärden. Samma område kan ha flera riksvärden. De vanligaste riksvärdena är odlingsmark, våtmark, geovetenskapliga riksvärden, övrigt (skog, sjöar, vattendrag samt landskapstyper såsom fjäll- och skärgårdslandskap).

Skyddade älvar

I miljöbalken 4 kap 6 § anges att älvar kan skyddas mot vattenkraftsutbyggnad. Fyra älvar, Torne-, Kalix-, Pite- och Vindelälven, benämns nationalälvar. Skyddet är dock det samma för alla älvar som omfattas av det. För en del älvar avser skyddet hela avrinningsområdet, för andra enbart en älvsträcka, se *tabell 26*. Torneälvens avrinningsområde inkluderar även areal i Finland.

Nationalstadsparker

Genom en ändring av naturresurslagen (NRL) år 1995 skapades en möjlighet att inrätta s.k. nationalstadsparker. Den 1 januari 1995 inrättades den första nationalstadsparken, Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården, som hittills är den enda, se *karta 9*. Areal och folkmängd redovisas i *tabell 27*.

Inom en nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar komma till stånd och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas. Dessa regler innebär att det kan var möjligt att uppföra ett begränsat antal nya byggnader inom bostadsområdena och områdena med byggnader för högre utbildning, vetenskaplig forskning, museiverksamhet, idrott och rekreation. Det är också möjligt att bygga om och anpassa byggnaderna efter sådana verksamheters behov. Åtgärderna ska dock utföras så att karaktären av byggnader i park bevaras.

Kostnader

Statens kostnader för naturvärden består dels av kostnader för förvaltning av befintliga nationalparker och naturreservat m.m., dels av kostnader för markinlösen då nya reservat och parker m.m. bildas. De senare kostnaderna kan bestå dels av köp, dels av ersättning till markägaren för intrång, dels bidrag till kommuners och stiftelsers förvärv av eller intrångsersättning för mark för naturvårdsändamål.

För att säkra skyddade områden avsatte Naturvårdsverket, under år 2004, 414,0 milj. kr. Av detta avser 194,1 milj. kr köp, 200,3 milj. kr ersättning för intrång och 19,6 milj. kr bidrag.

En fördelning per län av kostnaderna 2004 framgår av *tabell 28a*, där även den areal som säkrats under året redovisas. Eftersom uppgifterna avser både befintliga och blivande parker och reservat stämmer de inte med arealuppgifterna i övriga tabeller. Fördelning av kostnaderna på olika markåtkomstformer görs i *tabell 28b*.

Utöver Naturvårdsverkets kostnader har Skogsstyrelsen under kalenderåret 2004 betalat ut 94,5 milj. kr som ersättning för biotopskydd och 31,8 milj. kr som ersättning för naturvårdsavtal. För hela perioden 1994 till och med år 2004 uppgår ersättningen till totalt 556,1 milj. kronor för biotopskyddsområde och 122,4 milj. kronor för naturvårdsavtal.

Internationell utblick

Jämförbarheten mellan olika länders statistik om skyddad natur är inte god. Detta beror bl.a. på att lagstiftningen varierar mellan länderna, att den institutionella strukturen är olika och att länderna har olika behov och prioriteringar.

Internationella Naturvårdsunionen (IUCN) har skapat en databas med ambitionen att samla samtliga världens skyddade områden. Källa till statistiken är FN:s miljöprogram, United Nations Environment Programme - World Conservation Monitoring Centre (UNEP-WCMC). Databasen är uppdaterad år 2004 och åtkomlig via World Resources Institutes hemsida, (www.wri.org).

I *tabell 29* redovisas arealen skyddad natur för ett urval av länderna i databasen. Tyskland, Sverige och Spanien har här störst areal skyddad natur inom EU medan Tyskland, Österrike och Danmark har den högsta andelen skyddad landareal.

Beräknas de skyddade arealerna per invånare har de glesbebyggda nordiska och baltiska länderna stora värden jämfört med de kontinentala EU-länderna.

Fördelning av NP, NR, NVO och DSO på kommuner

De skyddade arealerna nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde och djurskyddsområde har fördelats per kommun, se *tabell 30*. Fördelningen har gjorts med hjälp av digitala gränser.

I närmare 200 av kommunerna är mer än 1 % av totalarealen skyddad i någon form, (NP, NR, NVO, DSO), medan 15 kommuner har mer än 20 % av sin totalareal skyddad. I absoluta tal dominerar inre Norrlands yttora kommuner, som Jokkmokk, Gällivare, Kiruna och Sorsele. Av landets 290 kommuner saknar fem nationalpark, naturreservat eller naturvårdsområde. Nationalpark finns i 33 kommuner.

De skyddade områdenas totalarealer innehåller både land- och vattenytor. Vattenarealerna består i sin tur av såväl insjöar och älvar som havsområden. Förhållandet mellan skyddade arealer och kommunernas totala arealer redovisas i *tabell 30* och i *karta 10*.

Förutom åtta nationalparker sträcker sig över etthundra skyddade områden över kommungräns. För dessa områden har landarealen endast kunnat fördelats på de berörda kommunerna enligt samma proportionalitet som vid fördelningen av totalarealen varför den skyddade landarealen för dessa kommuner är osäker. Uppgifterna om djurskyddsområden har hämtats från Naturvårdsregistret.

En sammanfattning av olika typerna av skyddade områden på riksnivå görs i *tabell 31*.

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
0,0	Mindre än 0,05	Less than 0.05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable
*	Preliminär uppgift	Provisional figure

1. Nationalparker 2004-12-31

1. National parks

Namn	Län	Kommun	Areal tot, ha	Areal land, ha	Skyddsmotiv ¹	Avsatt, år
Ängsö	AB	Norrtälje	195	79	BOKLR	1909
Tyresta	AB	Haninge	1 964	1 880	BZOSXGKR	1993
Store mosse	F	Tyresö Gnosjö Vaggeryd Värnamo	7 618	7 323	BOESGL	1982
Blå Jungfrun	H	Oskarshamn	190	67	GL	1926
Norra Kivill	H	Vimmerby	124	122	BZOS	1927
Gotska Sandön	I	Gotland	4 465	3 677	ZGL	1909
Stenshuvud	M	Simrishamn	412	311	BZOSGKLR	1986
Dalby Söderskog	M	Lund	36	36	BSK	1918
Söderåsen	M	Klippan	1 624	1 618	BOKLR	2001
Tresticklan	O	Svalöv Dals-Ed	2 908	2 707	GLS	1996
Djurö	O	Mariestad	2 358	287	BZOSGKFLR	1991
Tiveden	O	Karlsborg	1 352	1 208	BSGFL	1983
Garphyttan	T	Laxå	111	111	K	1909
Färnebofjärden	U	Lekeberg Heby Sala	10 471	6 252	BZFGKORS	1998
	W	Avesta				
	X	Sandviken				
Töfsingdalen	W	Älvdalen	1 659	1 585	ZSGL	1930
Fulufjället	W	Älvdalen	38 484	37 680		2002
Hamra	X	Ljusdal	30	30	BS	1909
Skuleskogen	Y	Kramfors Örnsköldsvik	2 911	2 592	BSGL	1984
Sänfjället	Z	Härjedalen	10 389	10 365	ZSGL	1909
Björnlandet	AC	Åsele	1 129	1 097	SK	1991
Abisko	BD	Kiruna	7 725	6 791	BEGFLR	1909
Muddus	BD	Jokkmokk Gällivare	51 165	49 354	BZOSGLR	1942
Padjelanta	BD	Jokkmokk	200 234	166 897	BZOGKLR	1962
Pieljekaise	BD	Arjeplog	15 467	14 112	SL	1909
Sarek	BD	Jokkmokk	198 658	194 067	BZOGLR	1909
Stora Sjöfallet	BD	Jokkmokk Gällivare	128 056	116 401	BZOSGLR	1909
Vadvetjåkka	BD	Kiruna	2 697	2 647	BGL	1920
Haparanda skär- gård	BD	Haparanda	7 431	3 210	BOGKR	1995
Summa 2004			699 865	632 505		
Summa 2003			699 865	632 505		

1) Skyddsmotiven förklaras i avsnittet "Fakta om statistiken".

2. Naturreservat länsvis 2003 och 2004

2. Nature reserves by county 2003 and 2004

Län	2003-12-31			2004-12-31			
	Antal	Areal totalt, ha	Därav land-areal, ha	Antal	Areal totalt, ha	Därav land-areal, ha	Andel land-areal av tot. areal, %
Stockholms	188	85 449	26 747	198	86 486	27 503	32
Uppsala	80	30 879	19 249	80	30 879	19 249	62
Södermanlands	87	36 139	13 091	98	42 809	14 200	33
Östergötlands	125	42 915	12 142	132	43 337	12 561	29
Jönköpings	72	9 751	9 009	77	9 978	9 233	93
Kronobergs	79	14 223	9 022	80	14 311	9 109	64
Kalmar	137	33 900	14 078	141	37 011	16 280	44
Gotlands	78	68 149	8 655	79	68 193	8 687	13
Blekinge	71	11 310	5 887	73	11 411	5 978	52
Skåne	164	65 082	17 142	166	65 153	17 202	26
Hallands	130	13 333	9 867	132	13 413	9 941	74
V:a Götalands	319	74 971	47 517	327	77 415	49 035	63
Värmlands	79	88 392	36 121	83	88 827	36 469	41
Örebro	107	11 439	8 251	108	11 485	8 296	72
Västmanlands	87	25 738	13 237	93	26 182	13 679	52
Dalarnas	152	216 819	209 866	159	217 892	210 897	97
Gävleborgs	100	19 662	11 094	104	24 620	14 048	57
Västernorrlands	96	22 479	17 195	99	22 879	17 606	77
Jämtlands	61	497 825	469 325	61	497 825	469 325	94
Västerbottens	151	806 091	742 981	155	806 245	743 135	92
Norrbottnens	161	1 845 855	1 715 159	167	1 847 484	1 716 766	93
Summa	2 524	4 020 398	3 415 636	2 611	4 043 836	3 429 199	85

3. Kulturresevat 2004-12-31

3. Culture reserves

Län	Miljö	Typ av miljö	Beslut	Areal totalt, ha
Stockholms	Brottö	Skärgårdsjordbruk	2004	137
Uppsala	Lingnåre	Fossilt odlingslandskap	2004	28
Östergötlands	Smedstorp	Dubbelgård	2001	84
Östergötlands	Öna	Skogshemman	2002	54
Jönköpings	Åsen	Bymiljö	2000	35
Kronobergs	Råshult	Komministerboställe	2002	46
Gotlands	Norrby	Gårdsmiljö	2002	33
Blekinge	Ronneby brunn	Brunnspark	2003	102
Hallands	Mårtagården	Kaptensboställe	2003	31
Hallands	Åskhult	Bymiljö	2004	138
V:a Götalands	Gunnebo	Slottsmiljö	2003	101
Värmlands	Juhola	Finngård	2001	46
Värmlands	Brattforsheden	Krigsflygfält	2003	411
Örebro	Pershyttan	Bergsmansby	2004	128
Dalarnas	Östra Utsjö	Kvarnstensbrott	2003	14
Gävleborgs	Västeräng	Bymiljö	2002	401
Västernorrlands	Lögdö Bruk	Järnbruksmiljö	2004	7
Västernorrlands	Marieberg	Sågverkssamhälle	2004	3
Jämtlands	Lillhärjeåbygget	Fjällgård	2002	2 891
Västerbottens	Rörträsk	Översilningsängar	2002	27
Norrbottnens	Hanhinvittikko	Fäbod	2002	7

Källa: Riksantikvarieämbetet, REGDOS

4. Naturvårdsområden länsvis 2003 och 2004

4. Nature management areas by county 2003 and 2004

Län	2003-12-31			2004-12-31			
	Antal	Areal totalt, ha	Därav land-areal, ha	Antal	Areal totalt, ha	Därav land-areal, ha	Andel land-areal av tot. areal, %
Stockholms	16	14 311	8 545	16	14 311	8 545	60
Uppsala	–	–	–	–	–	–	–
Södermanlands	4	2 936	2 425	4	2 936	2 425	83
Östergötlands	2	304	304	2	304	304	100
Jönköpings	5	4 904	4 164	5	4 904	4 164	85
Kronobergs	5	774	704	5	774	704	91
Kalmar	17	9 248	9 240	17	9 248	9 240	100
Gotlands	6	11 289	10 988	6	11 289	10 988	97
Blekinge	2	959	822	2	959	822	86
Skåne	10	6 415	6 175	10	6 415	6 175	96
Hallands	5	5 111	1 500	5	5 111	1 500	29
V:a Götalands	38	67 803	31 669	38	67 803	31 669	47
Värmlands	1	10 428	9 075	1	10 428	9 075	87
Örebro	1	14 705	12 932	1	14 705	12 932	88
Västmanlands	1	8 567	8 166	1	8 567	8 166	95
Dalarnas	6	27 032	24 928	6	27 032	24 928	92
Gävleborgs	13	7 420	3 342	12	4 390	2 172	49
Västernorrlands	3	8 400	7 016	3	8 400	7 016	84
Jämtlands	1	267	264	1	267	264	99
Västerbottens	6	679	219	6	679	219	32
Norrbottnens	2	784	760	2	784	760	97
Summa	144	202 336	143 238	143	199 306	142 068	71

5. Naturminnen länsvis 2004-12-31

5. Natural monuments by county

Län	Antal
Stockholms	140
Uppsala	30
Södermanlands	24
Östergötlands	99
Jönköpings	67
Kronobergs	85
Kalmar	214
Gotlands	27
Blekinge	76
Skåne	52
Hallands	39
V:a Götalands	211
Värmlands	25
Örebro	65
Västmanlands	43
Dalarnas	155
Gävleborgs	9
Västernorrlands	17
Jämtlands	23
Västerbottens	12
Norrbottnens	20
Summa 2004	1 433
Summa 2003	1 433

Källa: Naturvårdsregistret

6. Djurskyddsområden länsvis 2004-12-31

6. Wildlife sanctuaries by county

Län	Antal	Areal totalt, ha	därav landareal, ha	Andel landareal av totalarealen, %
Stockholms	31	1 805	508	28
Uppsala	30	4 896	332	7
Södermanlands	162	8 212	848	10
Östergötlands	70	9 842	806	8
Jönköpings	27	695	259	37
Kronobergs	6	114	33	29
Kalmar	118	5 571	875	16
Gotlands	14	2 048	985	48
Blekinge	70	1 548	577	37
Skåne	61	9 181	1 768	19
Hallands	23	568	202	36
V:a Götalands	282	8 343	5 048	61
Värmlands	39	678	147	22
Örebro	2	232	110	48
Västmanlands	8	54	3	6
Dalarnas	8	159	100	63
Gävleborgs	10	1 916	16	1
Västernorrlands	17	303	228	75
Jämtlands	13	1 756	1 115	63
Västerbottens	2	1 425	1 275	89
Norrbottnens	47	48 160	45 435	94
Summa 2004	1 040	107 506	60 670	56
Summa 2003	1 040	107 506	60 670	56

Källa: Naturvårdsregistret

7. Natura 2000-områden länsvis 2004-12-31

7. Natura 2000 sites by county

Län	SPA-områden		SCI-områden		Totalt	
	Antal	Areal, ha	Antal	Areal, ha	Antal	Areal, ha
Stockholms	7	10 871	230	54 605	232	55 507
Uppsala	19	16 329	133	32 218	139	34 670
Södermanlands	27	39 564	195	50 528	195	50 528
Östergötlands	36	113 940	270	117 619	275	123 528
Jönköpings	13	16 931	191	80 193	195	80 396
Kronobergs	21	12 973	133	19 312	133	19 312
Kalmar	31	60 791	172	90 975	174	92 324
Gotlands	30	129 878	124	201 177	124	201 177
Blekinge	19	8 414	173	24 353	185	28 457
Skåne	19	62 376	213	86 289	230	145 516
Hallands	24	40 714	123	56 439	127	57 743
V:a Götalands	37	59 173	395	230 191	406	243 975
Värmlands	46	67 286	129	84 550	136	86 503
Örebro	22	10 311	132	23 160	132	23 160
Västmanlands	29	30 975	101	34 673	104	36 372
Dalarnas	16	202 910	220	241 640	222	241 779
Gävleborgs	43	34 194	148	44 469	152	47 664
Västernorrlands	14	14 990	119	33 925	119	33 925
Jämtlands	17	387 305	212	613 145	212	613 145
Västerbottens	20	768 762	239	1 094 976	244	1 100 979
Norrbottnens	19	776 094	251	3 022 948	256	3 068 775
Summa	509	2 864 779	3 903	6 237 385	3 992	6 385 435

SPA=Special Protection Areas (Fågeldirektivet), SCI=Sites of Community Importance (Habitatdirektivet)

8. Naturtyper i nationalparker 2004-12-31. Hektar. Fortsättning

8. Nature types in national parks. Hectares. Continued

Nationalpark	Lövsump- skog	Hygge	Imp	Vatten	Myr	Övrigt	Fjällnära naturtyper	Totalt
Abisko	0	0	0	942	0	0	6 785	7 726
Björnlandet	0	2	49	33	68	2	–	1 129
Blå Jungfrun	0	0	41	123	0	13	–	190
Dalby Söderskog	0	0	0	0	0	0	–	37
Djurö	0	0	36	2 045	7	21	–	2 358
Fulufjället	0	3	0	661	0	12	37 807	38 483
Färnebofjärden	122	74	141	4 219	2 213	84	–	10 488
Garphyttan	0	0	4	0	0	5	–	110
Gotska Sandön	0	0	447	788	0	219	–	4 466
Hamra	0	0	1	0	7	0	–	30
Haparanda Skärgård	0	0	44	6 689	2	350	–	7 431
Muddus	0	0	0	1 895	0	3	49 268	51 166
Norra Kvill	0	5	6	3	1	0	–	124
Padjelanta	0	0	0	31 683	0	3	168 547	200 233
Pieljekaise	0	0	0	1 282	0	2	14 183	15 467
Sarek	0	0	0	4 426	0	0	194 232	198 658
Skuleskogen	0	7	617	319	127	9	–	2 911
Stenshuvud	6	0	5	95	2	77	–	378
Stora Sjöfallet	0	0	0	11 430	0	95	116 531	128 056
Store Mosse	309	0	92	265	5 918	34	–	7 620
Sånfjället	0	0	0	6	0	2	10 381	10 389
Söderåsen	16	264	28	5	6	75	–	1 623
Tiveden	0	0	99	138	23	0	–	1 353
Tresticklan	4	5	435	193	256	3	–	2 908
Tyresta	0	180	571	83	59	5	–	1 962
Töfsingdalen	0	0	0	79	0	0	1 580	1 659
Vadvetjåkka	0	0	0	53	0	0	2 644	2 697
Ängsö	0	1	4	115	5	4	–	194
Totalt	458	541	2 620	67 570	8 695	1 018	601 957	699 845

9. Naturtyper i nationalparker 2004-12-31. Procent. Fortsättning

9. Nature types in national parks. Per cent. Continued

Nationalpark	Lövsump- skog	Hygge	Imp	Vatten	Myr	Övrigt	Fjällnära naturtyper	Totalt
Abisko	0	0	0	12	0	0	88	100
Björnlandet	0	0	4	3	6	0	–	100
Blå Jungfrun	0	0	22	65	0	7	–	100
Dalby Söderskog	0	0	1	0	0	0	–	100
Djurö	0	0	2	87	0	1	–	100
Fulufjället	0	0	0	2	0	0	98	100
Färnebofjärden	1	1	1	40	21	1	–	100
Garphyttan	0	0	4	0	0	5	–	100
Gotska Sandön	0	0	10	18	0	5	–	100
Hamra	0	0	3	1	24	0	–	100
Haparanda Skärgård	0	0	1	90	0	5	–	100
Muddus	0	0	0	4	0	0	96	100
Norra Kvill	0	4	5	2	1	0	–	100
Padjelanta	0	0	0	16	0	0	84	100
Pieljekaise	0	0	0	8	0	0	92	100
Sarek	0	0	0	2	0	0	98	100
Skuleskogen	0	0	21	11	4	0	–	100
Stenshuvud	2	0	1	25	0	20	–	100
Stora Sjöfallet	0	0	0	9	0	0	91	100
Store Mosse	4	0	1	3	78	0	–	100
Sånfjället	0	0	0	0	0	0	100	100
Söderåsen	1	16	2	0	0	5	–	100
Tiveden	0	0	7	10	2	0	–	100
Tresticklan	0	0	15	7	9	0	–	100
Tyresta	0	9	29	4	3	0	–	100
Töfsingdalen	0	0	0	5	0	0	95	100
Vadvetjåkka	0	0	0	2	0	0	98	100
Ängsö	0	0	2	59	3	2	–	100
Totalt	0	0	0	10	1	0	86	100

10. Naturtyper i naturreservat länsvis 2004-12-31. Hektar

10. Nature types in nature reserves by county. Hectares

Län	Tallskog	Granskog	Barrblandskog	Barrsumpskog	Lövbl. barrskog	Triviallövskog	Ädellövskog	Triviallövskog med ädelinslag	Lövsumpskog
Stockholms	4 510	1 807	2 329	396	2 861	1 657	707	288	86
Uppsala	2 132	2 285	1 733	1 160	2 679	1 482	244	245	353
Södermanlands	2 718	649	997	339	1 618	573	545	161	82
Östergötlands	2 609	941	611	226	993	620	583	301	45
Jönköpings	1 010	648	524	1 053	515	464	348	281	632
Kronobergs	1 083	654	652	1 067	479	427	579	205	220
Kalmar	3 518	1 207	735	108	1 090	890	1 622	272	97
Gotlands	4 243	84	150	12	122	51	59	83	0
Blekinge	361	318	246	59	419	560	1 645	395	33
Skåne	1 131	521	38	11	801	1 182	2 150	618	178
Hallands	1 387	350	240	511	804	903	1 204	127	335
V:a Götalands	7 321	1 988	2 508	1 569	2 618	2 837	2 833	986	712
Värmlands	9 902	4 843	6 933	973	2 665	1 425	183	50	212
Örebro	1 346	695	1 068	290	732	397	224	170	53
Västmanlands	1 502	400	1 051	448	1 823	1 329	856	258	165
Dalarnas	6 775	2 483	5 191	184	2 397	1 600	78	45	97
Gävleborgs	2 929	1 471	1 337	210	1 644	1 072	18	16	191
Västernorrlands	4 286	2 492	2 862	468	1 904	368	0	0	66
Jämtlands	1 168	991	673	63	1 054	221	7	1	63
Västerbottens	2 797	10 954	4 270	314	3 624	813	8	7	123
Norrbottnens	8 731	26 310	15 732	1 495	11 207	1 687	0	0	300
Totalt	71 458	62 090	49 880	10 955	42 048	20 558	13 894	4 508	4 044

11. Naturtyper i naturreservat länsvis 2004-12-31. Procent

11. Nature types in nature reserves by county. Per cent

Län	Tallskog	Granskog	Barrblandskog	Barrsumpskog	Lövbl. barrskog	Triviallövskog	Ädellövskog	Triviallövskog med ädelinslag	Lövsumpskog
Stockholms	5	2	3	0	3	2	1	0	0
Uppsala	7	7	6	4	9	5	1	1	1
Södermanlands	6	2	2	1	4	1	1	0	0
Östergötlands	6	2	1	1	2	1	1	1	0
Jönköpings	10	6	5	11	5	5	3	3	6
Kronobergs	8	5	5	7	3	3	4	1	2
Kalmar	10	3	2	0	3	2	5	1	0
Gotlands	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Blekinge	3	3	2	1	4	5	14	3	0
Skåne	2	1	0	0	1	2	3	1	0
Hallands	10	3	2	4	6	7	9	1	2
V:a Götalands	10	3	3	2	4	4	4	1	1
Värmlands	11	5	8	1	3	2	0	0	0
Örebro	12	6	9	3	6	3	2	1	0
Västmanlands	6	2	4	2	7	5	3	1	1
Dalarnas	3	1	2	0	1	1	0	0	0
Gävleborgs	14	7	6	1	8	5	0	0	1
Västernorrlands	19	11	13	2	8	2	0	0	0
Jämtlands	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Västerbottens	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Norrbottnens	0	1	1	0	1	0	0	0	0
Totalt	2	2	1	0	1	1	0	0	0

10. Naturtyper i naturreservat länsvis 2004-12-31. Hektar. Fortsättning

10. Nature types in nature reserves by county. Hectares. Continued

Län	Hygge	Impediment	Vatten	Myr	Jordbruks mark	Övrigt	Fjällnära naturtyper	Totalt	Antal natur- reservat
Stockholms	700	5 435	58 752	522	1 885	3 961	–	85 894	193
Uppsala	864	1 202	11 646	2 107	1 596	1 163	–	30 893	80
Södermanlands	263	1 621	30 460	757	610	1 384	–	42 776	98
Östergötlands	222	1 777	30 816	1 092	546	1 987	–	43 369	132
Jönköpings	131	335	793	2 747	239	271	–	9 990	76
Kronobergs	192	192	5 186	2 839	229	282	–	14 287	79
Kalmar	205	1 397	20 552	951	333	2 906	–	35 884	141
Gotlands	201	539	59 506	963	70	2 103	–	68 187	78
Blekinge	146	392	5 429	181	166	1 044	–	11 393	72
Skåne	296	321	48 079	480	2 545	6 796	–	65 146	166
Hallands	156	244	3 460	927	346	2 465	–	13 459	132
V:a Götalands	391	2 499	27 802	8 601	1 703	9 103	–	73 471	324
Värmlands	3 773	1 477	51 229	3 662	119	778	–	88 223	80
Örebro	191	448	3 181	2 089	64	498	–	11 446	107
Västmanlands	335	456	12 532	2 239	1 694	1 170	–	26 256	92
Dalarnas	469	1 927	5 984	6 881	143	607	183 018	217 881	156
Gävleborgs	469	753	8 651	2 104	117	545	–	21 527	104
Västernorrlands	650	1 124	5 291	2 412	150	476	–	22 550	98
Jämtlands	369	361	26 857	3 195	34	347	462 410	497 812	61
Västerbottens	727	1 416	62 916	5 574	618	2 011	710 053	806 226	155
Norrbottnens	2 825	17 581	127 575	33 991	24	8 029	1 591 523	1 847 009	163
Totalt	13 574	41 496	606 697	84 315	13 231	47 927	2 947 004	4 033 678	2 587

11. Naturtyper i naturreservat länsvis 2004-12-31. Procent. Fortsättning

11. Nature types in nature reserves by county. Per cent. Continued

Län	Hygge	Impediment	Vatten	Myr	Jordbruks mark	Övrigt	Fjällnära naturtyper	Totalt	Antal natur- reservat
Stockholms	1	6	68	1	2	5	–	100	193
Uppsala	3	4	38	7	5	4	–	100	80
Södermanlands	1	4	71	2	1	3	–	100	98
Östergötlands	1	4	71	3	1	5	–	100	132
Jönköpings	1	3	8	27	2	3	–	100	76
Kronobergs	1	1	36	20	2	2	–	100	79
Kalmar	1	4	57	3	1	8	–	100	141
Gotlands	0	1	87	1	0	3	–	100	78
Blekinge	1	3	48	2	1	9	–	100	72
Skåne	0	0	74	1	4	10	–	100	166
Hallands	1	2	26	7	3	18	–	100	132
V:a Götalands	1	3	38	12	2	12	–	100	324
Värmlands	4	2	58	4	0	1	–	100	80
Örebro	2	4	28	18	1	4	–	100	107
Västmanlands	1	2	48	9	6	4	–	100	92
Dalarnas	0	1	3	3	0	0	84	100	156
Gävleborgs	2	3	40	10	1	3	–	100	104
Västernorrlands	3	5	23	11	1	2	–	100	98
Jämtlands	0	0	5	1	0	0	93	100	61
Västerbottens	0	0	8	1	0	0	88	100	155
Norrbottnens	0	1	7	2	0	0	86	100	163
Totalt	0	1	15	2	0	1	73	100	2 587

12. Fjällnära naturtyper i nationalparker 2004-12-31. Hektar

12. Mountain nature types in national parks. Hectares

Nationalpark	Fjäll- block o hällmark	Fjällhed	Fjäll- äng	Fjällmyr	Fjäll- björk- skog	Fjäll- tall- skog	Fjäll- barrbl.sk og	Fjäll- gran- skog	Lövbl. fjällb.- skog	Glaciär	Fjällnära naturtyper
Abisko	66	2 483	890	425	2 838	0	0	0	0	82	6 785
Fulufjället	4 870	19 537	365	2 028	3 810	1 437	3 149	1 402	1 209	0	37 807
Muddus	391	104	0	19 926	436	7 833	16 207	9	4 362	0	49 268
Padjelanta	19 779	121 913	19 872	3 876	745	0	0	0	0	2 362	168 547
Pieljekaise	30	3 417	79	925	9 725	0	8	0	0	0	14 183
Sarek	75 598	69 209	15 566	4 237	10 893	601	1 969	78	86	15 995	194 232
Stora Sjöfallet	28 225	57 152	6 465	1 280	14 550	0	3 276	19	0	5 564	116 531
Sånfjället	1 079	2 370	0	290	859	3 167	2 568	48	0	0	10 381
Töfsingdalen	360	385	80	17	24	623	74	15	0	0	1 580
Vadvetjåkka	264	1 139	507	97	254	0	0	0	0	382	2 644
Totalt	130 662	277 709	43 824	33 101	44 136	13 661	27 251	1 572	5 656	24 385	601 957

13. Fjällnära naturtyper i nationalparker 2004-12-31. Procent

13. Mountain nature types in national parks. Per cent

Nationalpark	Fjäll- block o hällmark	Fjällhed	Fjäll- äng	Fjällmyr	Fjäll- björk- skog	Fjäll- tall- skog	Fjäll- barrbl.sk og	Fjäll- gran- skog	Lövbl. fjällb.- skog	Glaciär	Fjällnära naturtyper
Abisko	1	37	13	6	42	0	0	0	0	1	100
Fulufjället	13	52	1	5	10	4	8	4	3	0	100
Muddus	1	0	0	40	1	16	33	0	9	0	100
Padjelanta	12	72	12	2	0	0	0	0	0	1	100
Pieljekaise	0	24	1	7	69	0	0	0	0	0	100
Sarek	39	36	8	2	6	0	1	0	0	8	100
Stora Sjöfallet	24	49	6	1	12	0	3	0	0	5	100
Sånfjället	10	23	0	3	8	31	25	0	0	0	100
Töfsingdalen	23	24	5	1	2	39	5	1	0	0	100
Vadvetjåkka	10	43	19	4	10	0	0	0	0	14	100
Totalt	22	46	7	5	7	2	5	0	1	4	100

14. Fjällnära naturtyper i naturreservat länsvis 2004-12-31. Hektar

14. Mountain nature types in nature reserves. Hectares

Län	Fjäll- block o hällmark	Fjällhed	Fjälläng	Fjällmyr	Fjäll- björk- skog	Fjäll- tall- skog	Fjäll- barrbl.sk og	Fjäll- gran- skog	Lövbl. fjällb.- skog	Glaciär	Fjällnära naturtyper
Dalarnas	10 715	74 505	996	27 686	12 509	36 030	16 011	1 566	3 000	0	183 018
Jämtlands	23 222	177 517	12 655	75 087	57 900	10 407	81 444	8 986	11 317	3 875	462 410
Västerbottens	22 695	233 931	46 816	94 951	171 359	8 314	84 169	17 430	11 722	18 666	710 053
Norrbottens	33 111	246 910	13 401	274 975	472 309	39 779	282 086	3 269	223 220	2 463	1 591 523
Totalt	89 742	732 862	73 869	472 699	714 078	94 530	463 710	31 250	249 258	25 004	2 947 004

15. Fjällnära naturtyper i naturreservat länsvis 2004-12-31. Procent

15. Mountain nature types in nature reserves. Per cent

Län	Fjäll- block o hällmark	Fjällhed	Fjälläng	Fjällmyr	Fjäll- björk- skog	Fjäll- tall- skog	Fjäll- barrbl.sk og	Fjäll- gran- skog	Lövbl. fjällb.- skog	Glaciär	Fjällnära naturtyper
Dalarnas	6	41	1	15	7	20	9	1	2	0	100
Jämtlands	5	38	3	16	13	2	18	2	2	1	100
Västerbottens	3	33	7	13	24	1	12	2	2	3	100
Norrbottens	2	16	1	17	30	2	18	0	14	0	100
Totalt	3	25	3	16	24	3	16	1	8	1	100

16. Produktiv skog, skyddad produktiv skog och andel skyddad produktiv skog i nationalpark och naturreservat nedanför gränsen för fjällnära skog länsvis 2003

16. Protected productive forest land in national parks and nature reserves below the mountainous region border by county 2003

Län	Produktiv skog i NP, ha	Produktiv skog i NR, ha	Skyddad pr. skog i NP och NR, ha	Andel skyddad pr. skog i NP och NR, procent
Stockholms	1 311	14 513	8 071	51
Uppsala	0	13 178	7 791	59
Södermanlands	0	7 173	2 747	38
Östergötlands	0	6 788	4 458	66
Jönköpings	1 311	5 446	6 053	90
Kronobergs	0	5 484	4 741	86
Kalmar	127	8 545	5 911	68
Gotlands	3 011	4 992	6 208	78
Blekinge	0	4 115	2 502	61
Skåne	1 746	6 884	7 380	86
Hallands	0	5 951	4 320	73
V:a Götalands	2 586	23 169	18 531	72
Värmlands	0	30 286	7 624	25
Örebro	877	5 165	5 161	85
Västmanlands	1 953	7 695	7 012	73
Dalarnas	41	18 401	17 495	95
Gävleborgs	1 860	9 036	9 149	84
Västernorrlands	1 839	13 043	13 575	91
Jämtlands	0	4 219	3 316	79
Västerbottens	976	23 343	19 276	79
Norrbottnens	347	65 699	64 396	98
Summa 2003	17 985	283 126	225 718	75

17a. De 10 största naturreservaten 2004-12-31. Hektar

17a. The 10 largest nature reserves by area

Län	Namn	Totalareal	Landareal
Västerbottens	Vindelfjällen	555 104	533 458
Norrbottnens	Torneträsk-Soppero fjällurskog	337 111	323 871
Norrbottnens	Sjaunja	281 464	260 968
Norrbottnens	Udtja	146 477	140 531
Jämtlands	Välådalen	120 436	118 307
Norrbottnens	Ultevis fjällurskog	117 268	115 090
Norrbottnens	Pärlälvens fjällurskog	115 810	108 542
Jämtlands	Hotagen	113 435	108 372
Norrbottnens	Lina fjällurskog	98 065	93 159
Norrbottnens	Pessinki fjällurskog	97 246	94 915

17b. De 10 största naturvårdsområdena 2004-12-31. Hektar

17b. The 10 largest nature management areas by area

Län	Namn	Totalareal	Landareal
*	Malignsbo-Kloten	49 761	45 785
V:a Götalands	Gullmarn	16 609	4 854
Gotlands	Gotlandskusten	10 806	10 730
Värmlands	Brattforsheden	10 428	9 075
V:a Götalands	Tanumskusten	9 293	2 244
Västernorrlands	Nordingrå	7 569	6 576
V:a Götalands	Stigfjorden	6 714	2 907
V:a Götalands	Kinneulle	6 595	6 576
V:a Götalands	Kållands skärgårdar	6 489	1 038
V:a Götalands	Halle-och Hunnebergs platåer**	6 350	6 198

Anm.: * summan av tre angränsande NVO med samma namn i län T, U och W.

**summan av två angränsande NVO med samma namn.

17c. De tre största sammanhängande områdena av skyddad natur (nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde) 2004-12-31.

17c. The three largest protected nature areas by area

Län	Område	Totalareal
Norrbottnens	Sjaunja, Padjelanta, Sarek, Udtja, Stora Sjöfallet, Muddus, Pärälvens fjällurskog m.fl.	1 537 903
Norrbottnens, Västerbottnens	Vindelfjällen, Hornavan-Sädvajaure och Laisdalens fjällurskog, Tjeggelvas m.fl.	716 490
Norrbottnens	Torneträsk-Soppero och Rautas fjällurskog, Alajaure	421 844

17d. De 10 största djurskyddsområdena 2004-12-31. Hektar

17d. The 10 largest wildlife sanctuaries by area

Län	Namn	Typ	Totalareal	Lan-dareal
Norrbottnens	Tjälmejaure	F	49 761	45 785
Östergötlands	Klacksten mfl, Gryt, S:t Anna	S	16 609	4 854
Skåne	Bjärehalvöns kust	F	10 806	10 730
V:a Götalands	Bjurum-Dagsnäs	F	10 428	9 075
Södermanlands	Enskär	F	9 293	2 244
Skåne	Väderön 1:1	F	7 569	6 576
Uppsala	Västerbådan-Lågagunden	S	6 714	2 907
Södermanlands	Källskären	F	6 595	6 576
Gävleborgs	Lillgrund	S	6 489	1 038
Kalmar	Örö Sankor	S	6 350	6 198

Källa: Naturvårdsregistret

Anm.: F= fågelskyddsområde, S= sälskyddsområde

Note: F=bird wildlife sanctuary, S=seal wildlife sanctuaries

17e. De 10 största Natura 2000-områdena 2004-12-31. Hektar

17e. The 10 largest Natura 2000 sites by area

Län	Namn	Typ	Totalareal
Västerbottnens	Vindelfjällen	sci, spa	555 104
Norrbottnens	Torneträsk-Soppero fjällurskog	sci	337 111
Norrbottnens	Sjaunja	sci, spa	281 464
Norrbottnens	Padjelanta	sci, spa	200 234
Norrbottnens	Sarek	sci	198 658
Norrbottnens	Torne och Kalix älvsystem	sci	176 529
Norrbottnens	Udtja	sci	146 477
Norrbottnens	Stora Sjöfallet	sci	128 056
Gotlands	Hoburgs bank	sci, spa	122 673
Jämtlands	Vålådalen	sci, spa	120 436

SPA=Special Protection Areas (Fågeldirektivet), SCI=Sites of Community Importance (Habitatdirektivet)

18. Storleksfördelning av skyddade områden 2004-12-31

18. Size distribution of protected areas, hectares

Typ	Storleksgrupp i hektar (totalareal)						Totalt
	<10	10-100	100-1 000	1 000-10 000	10 000-100 000	>100 000	
<i>Antal områden</i>							
NP	–	2	5	13	5	3	28
NR	487	1 183	717	182	34	8	2 611
NVO	12	32	72	22	5	–	143
DSO	551	391	85	12	1	–	1 040
Summa	1 050	1 608	879	229	45	11	3 822
Natura2000	1 057	1 657	925	273	66	14	3 992
<i>Areal i hektar (land+vatten)</i>							
NP	–	67	1 032	45 842	125 977	526 948	699 865
NR	2 252	47 738	232 810	519 737	1 454 193	1 787 105	4 043 836
NVO	66	1 444	30 655	88 104	79 037	–	199 306
DSO	2 339	11 796	22 846	26 514	44 010	–	107 506
Summa	4 657	61 045	287 343	680 197	1 703 217	2 314 053	5 050 513
Natura2000	4 382	62 932	300 558	820 464	2 477 766	2 719 332	6 385 435

19. Folkmängd inom olika avstånd från nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden

19. Population within different distances from national parks, nature reserves and nature management areas.

Län	Andel av bef. inom zoner runt skyddad natur, procent					Medelavst., km
	Inom 2,5 km	Inom 5 km	Inom 7,5 km	Inom 10 km	Inom 15 km	
Stockholms	48	87	99	100	100	2,9
Uppsala	35	75	89	94	99	3,9
Södermanlands	53	82	95	99	100	3,0
Östergötlands	54	83	92	98	100	3,1
Jönköpings	38	62	76	86	99	4,8
Kronobergs	39	52	78	92	100	4,7
Kalmar	37	59	81	91	96	4,8
Gotlands	69	91	98	100	100	2,1
Blekinge	42	83	96	98	100	3,3
Skåne	35	63	76	93	100	4,6
Hallands	38	81	97	99	100	3,4
V:a Götalands	54	83	94	98	100	3,0
Värmlands	12	44	68	79	93	6,8
Örebro	44	83	95	99	100	3,2
Västmanlands	26	74	91	98	100	4,1
Dalarnas	48	70	82	92	97	4,2
Gävleborgs	30	60	77	88	98	4,1
Västernorrlands	30	64	78	86	97	5,1
Jämtlands	37	42	50	62	81	8,6
Västerbottens	16	46	80	90	96	5,8
Norrbottens	19	39	60	71	93	7,3
Riket	41	73	87	94	99	4,0
Bef. i tätort	44	76	90	95	99	3,7
Bef. utanför tätort	27	56	76	87	97	5,4
Stockholms tätort	44	85	100	100	100	3,0
Göteborgs tätort	58	90	99	100	100	2,6
Malmö tätort	0	1	20	82	100	8,7

20. Förvaltare av nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden 2004-12-31

20. Trustees of national parks, nature reserves and nature management areas, no. by county

Län	Kommunen	Länsstyrelsen	Övrigt	Totalt	Antal NP, NR,NVO
Stockholms	57	95	69	221	216
Uppsala	8	54	18	80	80
Södermanlands	12	82	9	103	102
Östergötlands	18	116	–	134	134
Jönköpings	12	66	6	84	82
Kronobergs	11	–	82	93	85
Kalmar	4	159	4	167	160
Gotlands	4	82	4	90	86
Blekinge	8	70	2	80	75
Skåne	22	138	17	177	177
Hallands	23	80	34	137	137
V:a Götalands	74	110	204	388	368
Värmlands	3	83	–	86	84
Örebro	20	83	12	115	109
Västmanlands	13	71	11	95	95
Dalarnas	30	114	24	168	167
Gävleborgs	18	89	19	126	117
Västernorrlands	22	78	3	103	103
Jämtlands	5	51	7	63	63
Västerbottens	6	152	4	162	162
Norrbottnens	4	174	17	195	177
Summa 2004	374	1 947	546	2 867	2 779

21. Djur- och växtarter fridlysta i hela landet 2004-12-31

21. Animal and plant species which are protected in the whole country

Artgrupper	Arter	Antal
<i>I. Djurarter</i>	Kräldjur	7
	Groddjur	13
	Ryggradslösa djur	25
<i>II. Växtarter</i>	Orkidéer	45
	Övriga Kärlväxter	186
	Mossor	11
	Lavar	8
	Svampar	5

Källa: Naturvårdsverket

22. Naturvårdsavtal 2004-12-31, biotopskyddsområden i skog 2004-12-31 och biotopskyddsområden i jordbruksmark 2002-12-31

22. Nature conservation agreements 2004, habitat protection areas 2004 and biotopes in agricultural land 2002

Län	Naturvårdsavtal		Biotopskyddsomr. i skog		Biotopskyddsomr. i jordbruksmark	
	Antal	Areal, ha ¹	Antal	Areal, ha ¹	Antal	Areal, ha
Stockholms	76	444	112	387	–	–
Uppsala	57	347	84	268	–	–
Södermanlands	61	391	162	482	–	–
Östergötlands	114	861	209	608	7	10
Jönköpings	78	422	145	345	–	–
Kronobergs	98	424	139	414	1	2
Kalmar	122	677	187	422	–	–
Gotlands	71	485	137	467	–	–
Blekinge	62	273	103	256	11	38
Skåne	65	416	252	457	–	–
Hallands	49	299	91	209	1	2
Västra Götalands	400	3 055	382	967	57	101
Värmlands	312	8 343	454	1 168	1	1
Örebro	50	1 043	162	375	–	–
Västmanlands	101	489	141	338	1	2
Dalarnas	135	2 764	236	985	1	0
Gävleborgs	113	818	205	703	–	–
Västernorrlands	80	796	143	467	–	–
Jämtlands	98	1 551	198	827	–	–
Västerbottens	52	1 461	257	1 061	–	–
Norrbottnens	46	1 118	328	1 371	–	–
Summa	2 240	26 476	4 127	12 575	80	156

¹ Inklusive impediment

Källa: Skogsstyrelsen (Naturvårdsavtal, Biotopskyddsområden i skog) och Naturvårdsverket (Biotopskyddsområden i jordbruksmark)

23. Reservat i marin miljö 2004-12-31

23. Marine protected areas

Län	Namn	Typ	Totalareal	Landareal
Gotlands	Gotska Sandön + Salvorev-Kopparstenarna	NP+NR	60 512	3 677
Skåne	Falsterbohalvöns havsomr. + Måkläppen	NR+NR	40 631	50
Skåne	Kullaberg	NR	1 355	984
Skåne	Hallands Väderö	NR	1 837	332
Skåne	Knähaken (Helsingborg)	NR	1 365	–
V:a Götalands	Gullmarsfjorden	NVO	16 609	4 854
Västerbottens	Holmöarna	NR	24 223	3 247
Västerbottens	Kronören	NR	5 832	1 254
Summa			152 364	14 398

Anm: Större, rent marina NR, NVO eller NP med föreskrifter och övervakningsprogram för att följa utvecklingen genom regelbundna provtagningar.

Källa: Naturvårdsverket

24. Kommunala beslut om NR och NVO länsvis 2003-12-31

24. Decisions on NR and NVO by local government by county

Län	Antal NR	Antal NVO	Antal NR och NVO
Stockholms	30	6	36
Uppsala	3	–	3
Södermanlands	2	–	2
Östergötlands	9	–	9
Jönköpings	5	–	5
Kronobergs	2	3	5
Kalmar	3	–	3
Gotlands	1	–	1
Blekinge	–	–	–
Skåne	8	–	8
Hallands	–	–	–
V:a Götalands	26	2	28
Värmlands	1	–	1
Örebro	10	–	10
Västmanlands	2	–	2
Dalarnas	26	–	26
Gävleborgs	2	3	5
Västernorrlands	11	–	11
Jämtlands	–	–	–
Västerbottens	1	–	1
Norrbottnens	1	–	1
Summa 2003	143	14	157

25. Riksintressanta områden, areal i hektar

25. Areas of national interest, area in hectares

Län	För naturvård		För friluftsliv	
	Antal	Areal	Antal	Areal
Stockholms	53	490 200	9	474 600
Uppsala	83	134 200	2	34 000
Södermanlands	80	190 000	12	211 500
Östergötlands	106	212 800	7	151 900
Jönköpings	143	134 800	6	32 900
Kronobergs	63	82 300	4	71 500
Kalmar	101	315 700	13	176 800
Gotlands	93	138 900	6	72 900
Blekinge	42	75 300	6	49 600
Skåne	91	297 300	13	181 100
Hallands	56	181 100	15	146 500
V:a Götalands	194	775 300	34	652 500
Värmlands	73	188 800	7	224 300
Örebro	78	67 800	3	65 400
Västmanlands	54	51 700	9	50 200
Dalarnas	158	395 400	20	608 100
Gävleborgs	106	262 100	6	276 500
Västernorrlands	94	453 700	10	127 300
Jämtlands	128	1 265 800	16	1 487 500
Västerbottens	131	1 324 300	10	1 311 600
Norrbottnens	72	3 367 500	7	4 492 400
Summa	1 999	10 405 000	215	10 898 100

Källa: Naturvårdsverket

26. Älvar skyddade mot vattenkraftsutbyggnad

26. Rivers protected against hydro electric power exploitation

SMHI-nr Älv	Delområde	Areal, km ²
Nationalälvar		
1 Torneälven		40 153,6
4 Kalixälven		18 127,8
13 Piteälven		11 284,7
28 I Umeälven	Vindelälven	12 629,3
Summa skyddade nationalälvar		82 195,4
Övriga vattenområden		
7 Råneälven		4 207,3
9 I Luleälven	Stora Luleälven uppströms Akkajaure	2 841,1
	Lilla Luleälven uppströms Skalka	1 776,5
	Lilla Luleälven uppströms Tjaktjajaure	869,3
	Pärälven	2 296,0
17 Åbyälven		1 343,9
18 Byskeälven		3 661,8
20 I Skellefteälven	Källflödena uppströms Sädvajaure	659,8
	Källflödena uppströms Riebnis	524,1
	Malån	1 916,6
26 Sävarån		1 161,1
28 I Umeälven	Tärnaån	1 089,7
	Girjesån	579,4
	Juktån uppströms Fjosoken	671,3
30 Öreälven		3 028,7
32 Lögdeälven		1 608,2
36 Moälven		2 307,2
38 I Ångermanälven	Lejarälven	593,3
	Storån uppströms Klumpvattnet	440,8
	Långselån-Rörströmsälven	2 727,9
	Saxån	233,2
	Ransarån uppströms Ransarn	420,1
	Vojmån uppströms Vojmsjön	1 058,1
40 I Indalsälven	Åreälven	2 852,8
	Ammerån	3 097,7
	Storån-Dammån	440,8
	Hårkan	3 989,9
42 I Ljungan	Ljungan uppströms Storsjön	501,3
	Gimån uppströms Holmsjön	2 854,3
48 I Ljusnan	Voxnan uppströms Vallhaga	2 411,3
53 I Dalälven	Västerdalälven uppströms Hummelforsen	4 418,5
	Österdalälven uppströms Trängslet	4 521,5
74 Emån		4 471,8
84 Bräkneån		462,3
86 Mörrumsån		3 369,1
100 Fylleån		393,8
112 I Enningdalsälven	Enningdalsälven uppströms riksgränsen till Norge	691,7
115 I Vefsna	Vapstälven	601,3
Summa skyddade övriga vattenområden		71 093,5
Summa skyddade nationalälvar och övriga vattenområden		153 288,9
Älvsträckor		
28 I Umeälven	Tärnaforsen mellan Stor-Laisan och Gäuta	..
38 I Ångermanälven	Faxälven mellan Edsele och Helgumsjön	..
40 I Indalsälven	Långan nedströms Landösjön	..
42 I Ljungan	Sträckan mellan Havern och Holmsjön	..
	Sträckan nedströms Viforsen	..
48 I Ljusnan	Sträckan mellan Hede och Svegsjön	..
	Sträckan mellan Laforsen och Arbråsjöarna	..
53 I Dalälven	Västerdalälven nedströms Skiffsforsen	..
	Dalälven nedströms Näs bruk	..
108 I Göta älv	Klarälven mellan Höljes och Edebäck	..

27. Nationalstadspark

27. National city parks

Kommun	Areal (hektar)				Folkmängd 2000-12-31
	totalt	land	sjö	hav	
Stockholm	1 751	1 304	13	434	14 215
Solna	750	581		169	7 550
Lidingö	138	12		125	3
Summa	2 639	1 897	13	729	21 768

28a. Kostnader för säkrade områden år 2004, tkr

28a. Costs for secured areas, year 2004, 1 000 SEK

Län	Kostnad, tkr	Totalareal, ha	Varav produktiv skogsmark, ha
Stockholms	16 868	312	304
Uppsala	25 495	1 956	1 683
Södermanlands	12 810	263	198
Östergötlands	36 625	894	749
Jönköpings	16 526	332	247
Kronobergs	13 757	373	287
Kalmar	17 343	756	602
Gotlands	2 268	135	92
Blekinge	10 963	188	153
Skåne	4 420	97	62
Hallands	20 132	398	328
V:a Götalands	47 243	1 060	613
Värmlands	36 900	1 374	1 066
Örebro	17 952	438	364
Västmanlands	5 763	121	100
Dalarnas	27 415	1 775	1 031
Gävleborgs	41 658	2 238	1 649
Västernorrlands	9 271	182	165
Jämtlands	17 616	804	515
Västerbottens	19 316	2 120	955
Norrbottnens	13 610	885	570
Summa 2004	413 951	16 701	11 733
Summa 2003	443 946	15 128	11 255

Källa: Naturvårdsverket

28b. Fördelning på olika markåtkomstformer

28b. Breakdown of costs by form of acquisition

	Antal	Kostnad, tkr	Totalareal, ha	Varav produktiv skogsmark, ha
Köp	326	194 105	7 988	5 178
Intrång	231	200 282	6 824	4 916
Bidrag	12	19 564	1 889	1 639
Summa 2004	569	413 951	16 701	11 733
Summa 2003	469	443 946	15 128	11 255

Källa: Naturvårdsverket

29. Skyddad natur i ett urval av länder 2004

29. Protected nature in some countries in 2004

Land	Skyddad natur			
	Antal	Areal, 1000 ha	% av total landareal	ha/1000 inv
EU-länder				
Belgien	58	83	2,7	8
Cypern	5	76	8,3	100
Danmark	183	933	21,8	173
Estland	1 874	350	7,6	255
Finland	184	1 044	3,1	199
Frankrike	1 152	1 624	3,0	28
Grekland	109	239	1,8	22
Irland	73	78	1,1	20
Italien	372	2 160	7,2	38
Lettland	535	818	12,7	344
Litauen	76	592	9,2	170
Luxemburg	19	37	14,4	83
Malta	109	5	13,5	13
Nederländerna	74	175	4,9	11
Polen	570	3 417	11,0	89
Portugal	32	399	4,4	39
Slovakien	1 022	357	7,3	66
Slovenien	82	293	14,4	147
Spanien	290	4 059	8,0	99
Storbritannien	417	3 731	15,3	63
Sverige	2 244	4 364	9,8	484
Tjeckien	1 764	196	2,5	19
Tyskland	7 274	10 445	29,3	127
Ungern	188	821	8,8	81
Österrike	1 085	2 346	28,0	291
Övriga nordiska länder				
Island	70	476	4,7	1 653
Norge	160	1 953	6,1	425
Övriga				
USA	2 819	79 664	8,4	274
Kanada	3 409	52 069	5,3	1 735
Japan	129	3 123	8,4	25
Australien	4 875	51 895	6,7	2 639
Ryssland	10 731	90 223	5,4	621

Källa: World Resources Institute – Earth Trends, the Environmental Information Portal.

30. Skyddad natur per kommun 2004, fortsättning

Kommun Län	Antal					Total areal, hektar					Landareal, hektar					% av areal
	NP	NR	NVO	DSO	Tot	NP	NR	NVO	DSO	Tot	NP	NR	NVO	DSO	Tot	
Bjurholm	0	3	0	0	3	0	256	0	0	256	0	253	0	0	253	0,2
Dorotea	0	10	0	0	10	0	48 977	0	0	48 977	0	47 519	0	0	47 519	16,5
Lycksele	0	26	0	0	26	0	2 571	0	0	2 571	0	2 434	0	0	2 434	0,4
Malå	0	14	0	0	14	0	871	0	0	871	0	854	0	0	854	0,5
Nordmaling	0	5	0	0	5	0	5 945	0	0	5 945	0	1 360	0	0	1 360	2,4
Norsjö	0	8	0	0	8	0	595	0	0	595	0	508	0	0	508	0,3
Robertsfors	0	5	0	0	5	0	1 437	0	0	1 437	0	687	0	0	687	0,6
Skellefteå	0	20	2	0	22	0	4 941	22	0	4 963	0	3 788	12	0	3 799	0,5
Sorsele	0	10	0	1	11	0	408 924	0	1 010	409 934	0	393 079	0	860	393 939	51,2
Storuman	0	8	0	0	8	0	156 892	0	0	156 892	0	150 875	0	0	150 875	18,9
Umeå	0	10	2	1	13	0	32 313	635	415	33 364	0	4 324	185	415	4 924	6,4
Vilhelmina	0	15	0	0	15	0	139 175	0	0	139 175	0	134 413	0	0	134 413	15,8
Vindeln	0	18	2	0	20	0	1 372	22	0	1 395	0	1 247	22	0	1 269	0,5
Vännäs	0	2	0	0	2	0	318	0	0	318	0	231	0	0	231	0,6
Åsele	1	9	0	0	10	1 129	1 656	0	0	2 785	1 097	1 564	0	0	2 661	0,6
Västerbotten (AC)	1	155	6	2	164	1 129	806 245	679	1 425	809 478	1 097	743 135	219	1 275	745 726	12,0
Arjeplog	1	14	0	1	16	15 467	254 629	0	44 010	314 106	14 112	233 066	0	44 000	291 178	21,5
Arvidsjaur	0	18	0	0	18	0	21 033	0	0	21 033	0	20 268	0	0	20 268	3,4
Boden	0	8	0	2	10	0	3 826	0	246	4 072	0	3 739	0	51	3 790	0,9
Gällivare	2	13	0	9	24	106 215	539 196	0	123	645 534	98 631	508 270	0	11	606 911	38,1
Haparanda	1	4	0	2	7	7 431	1 338	0	215	8 984	3 210	213	0	170	3 593	4,8
Jokkmokk	4	19	0	0	23	471 898	434 429	0	0	906 328	428 089	417 081	0	0	845 171	46,5
Kalix	0	15	0	0	15	0	13 148	0	0	13 148	0	1 305	0	0	1 305	3,5
Kiruna	2	9	0	17	28	10 422	526 477	0	1 934	538 833	9 438	505 794	0	711	515 942	26,0
Luleå	0	21	1	8	30	0	17 508	611	1 246	19 365	0	2 686	594	319	3 598	3,9
Pajala	0	15	0	5	20	0	18 557	0	291	18 848	0	18 138	0	153	18 291	2,3
Piteå	0	19	1	3	23	0	12 594	173	95	12 862	0	1 631	166	20	1 817	2,7
Älvsbyn	0	7	0	0	7	0	1 270	0	0	1 270	0	1 228	0	0	1 228	0,7
Övertorneå	0	10	0	0	10	0	2 149	0	0	2 149	0	2 016	0	0	2 016	0,7
Övertorneå	0	4	0	0	4	0	1 332	0	0	1 332	0	1 332	0	0	1 332	0,5
Norrbottnens (BD)	8	167	2	47	224	611 434	1 847 484	784	48 160	2 507 862	553 480	1 716 766	760	45 435	2 316 440	22,2

31. Skyddad natur 2004, sammanfattning

31. Protected nature, summary

Typ av skyddat område	Antal	Total areal, hektar	Landareal, hektar	% skyddad landareal av Sveriges totala landareal
Nationalparker	28	699 865	632 505	1,5
Naturreservat	2 611	4 043 836	3 429 199	8,4
Naturvårdsområden	143	199 306	142 068	0,3
Djurskyddsområden	1 040	107 506	60 670	0,1
Summa 2004	3 822	5 050 513	4 264 442	10,4
Natura 2000-områden	3 992	6 385 435

Källa: REGDOS (NP, NR, NVO, Natura2000) och Naturvårdsregistret (DSO).

Kartor

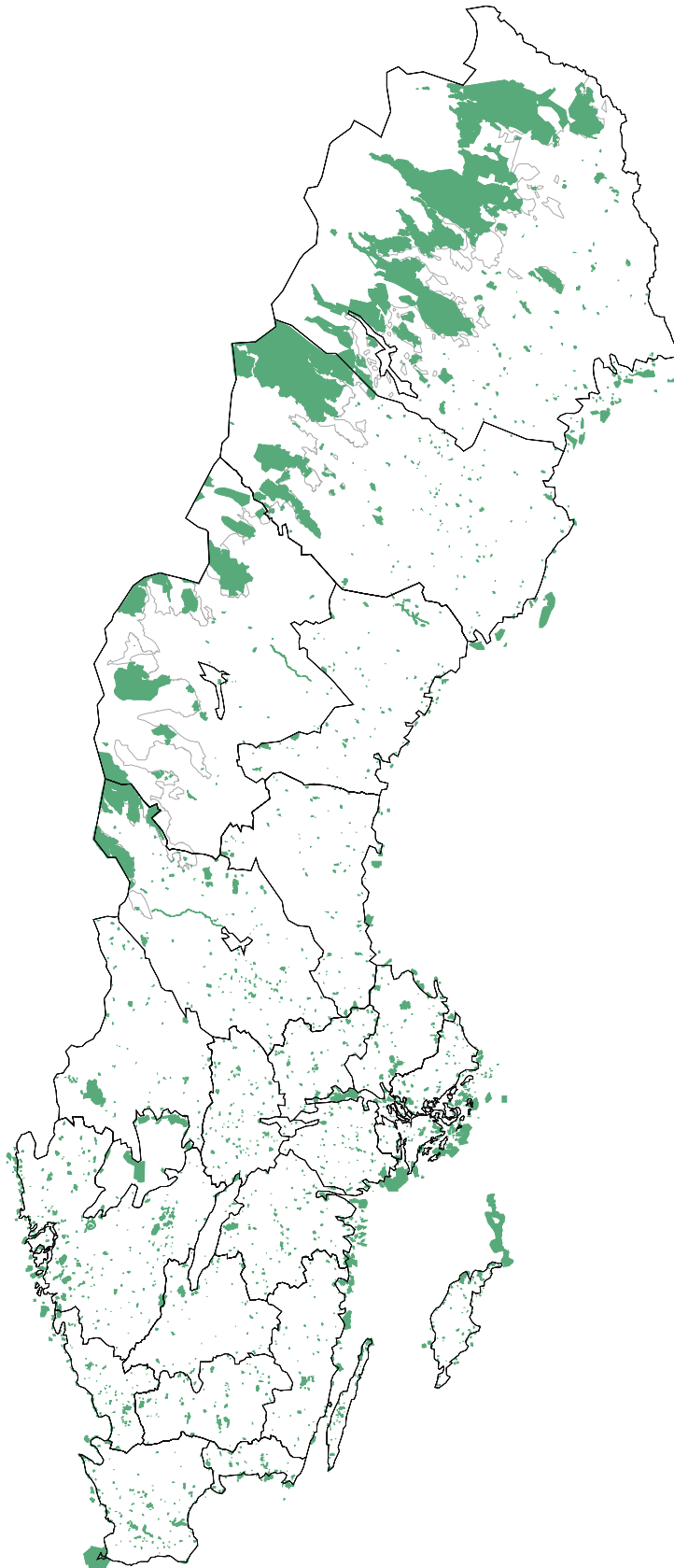
1. Nationalparker 2004-12-31

1. National parks

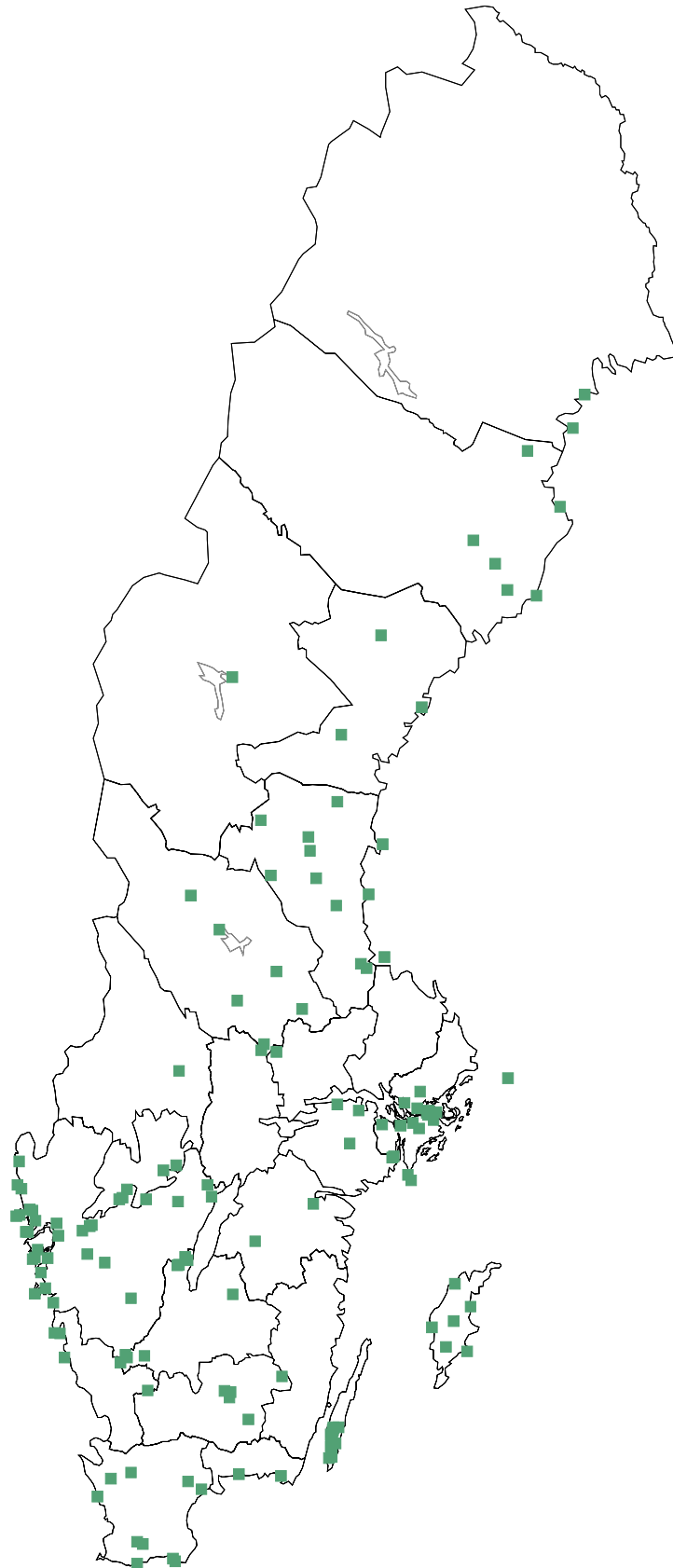
2. Naturresevat 2004-12-31

2. Nature reserves

3. Naturvårdsområden 2004-12-31

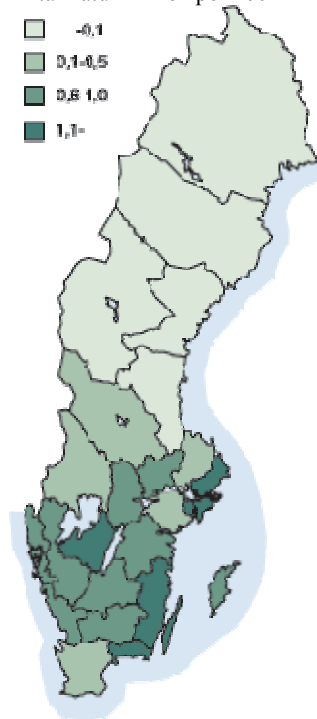
3. Nature management areas

4. Naturminnen länsvis 2004-12-31

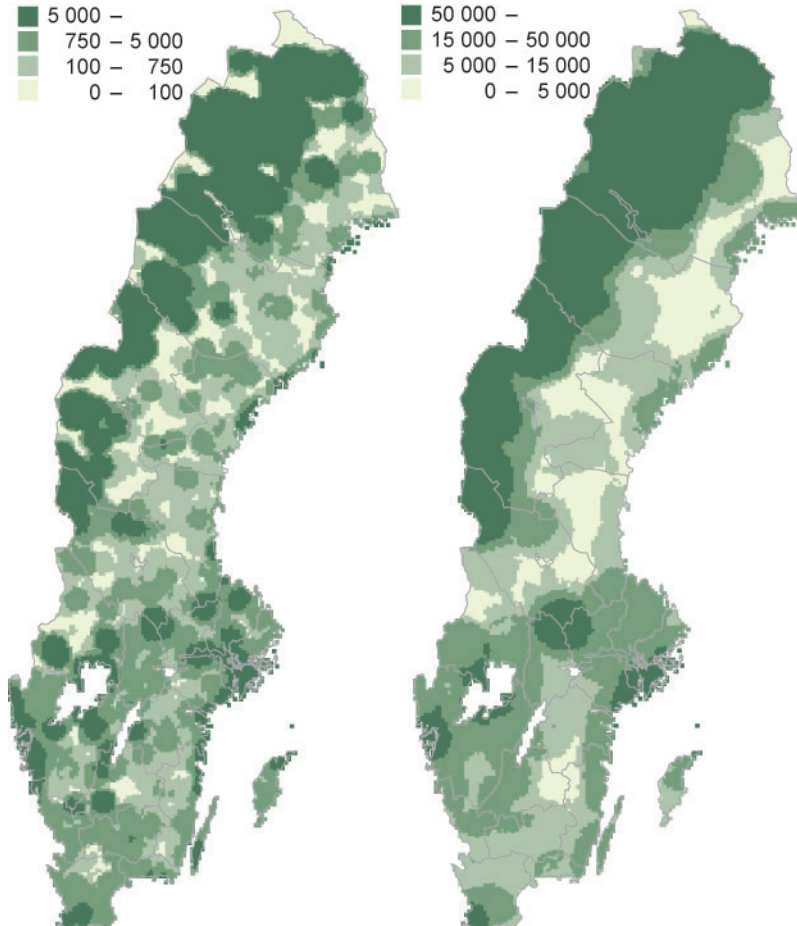
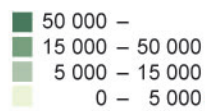
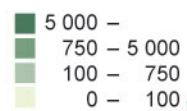
4. Natural monuments by county

Antal naturminnen per 100 km² land

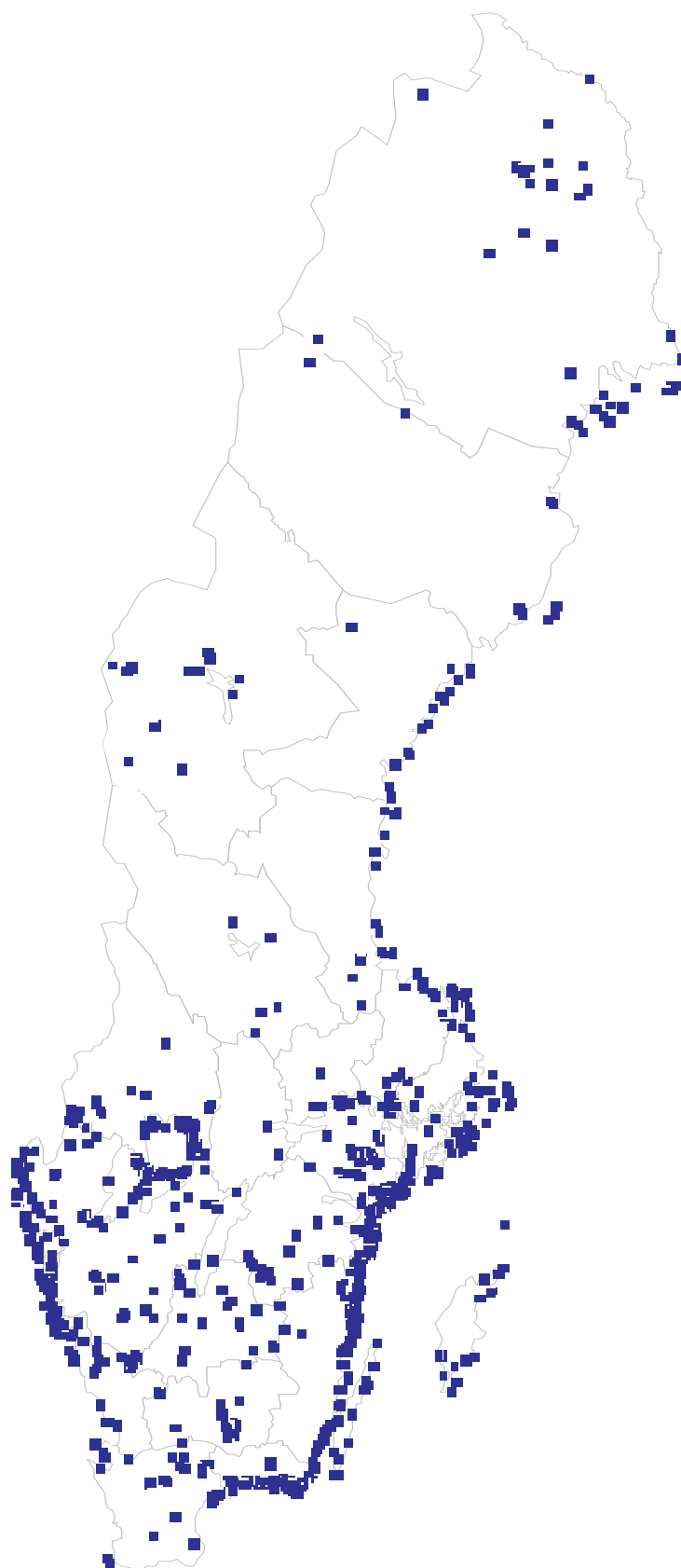
5. Areal nationalpark, naturreservat och naturvårdsområde inom 20 km respektive 50 km. Hektar

5. Area of protected nature within 20 km and 50 km. Hectares

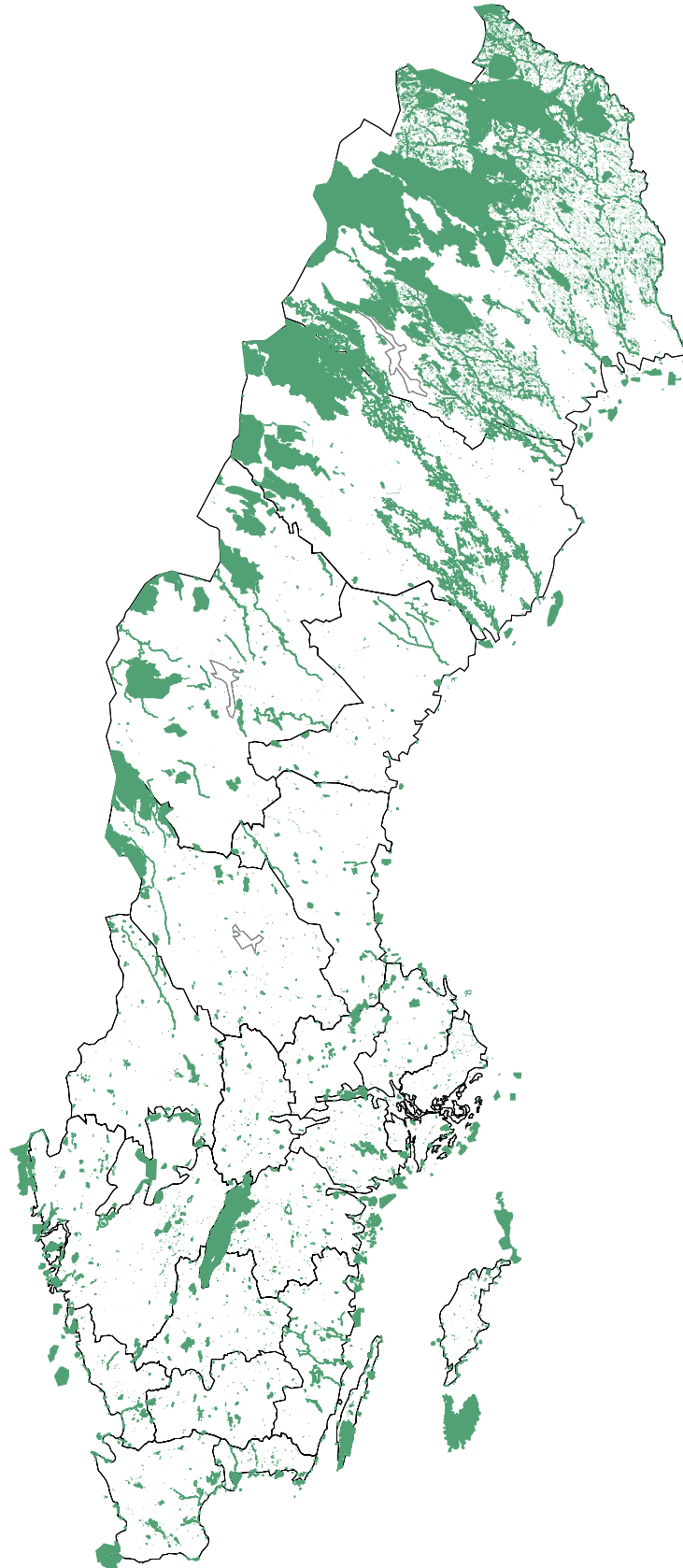
6. Djurskyddsområden 2004-12-31

6. Wildlife sanctuaries

7. Natura 2000-områden 2004-12-31

7. Natura 2000 sites

8. Reservat i marin miljö 2004-12-31

8. Marine protected areas

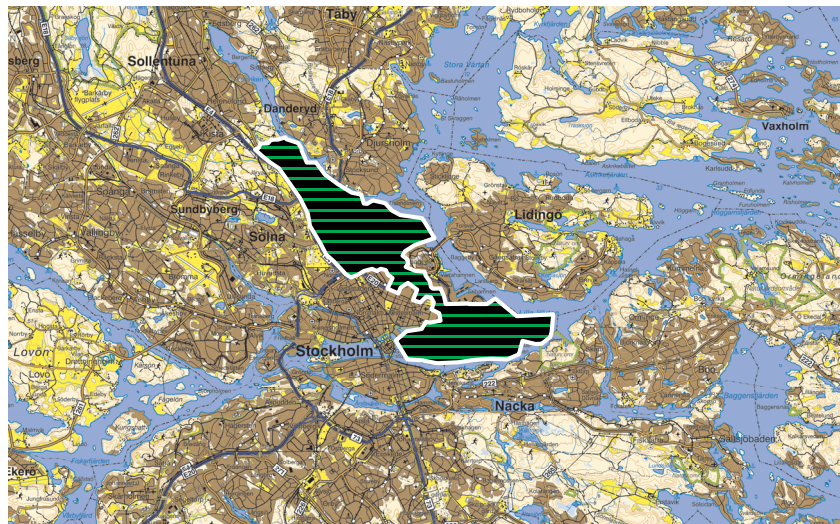

Nummer på karta	Namn
1	Salvo rev - Kopparstenarna + Gotska Sandön
2	Falsterbohalvöns havsområde + Måkläppen
3	Kullaberg
4	Hallands Väderö
5	Knähaken (Helsingborg)
6	Gullmarsfjorden
7	Holmöarna
8	Kronören

Större, rent marina NR, NVO eller NP med föreskrifter och övervakningsprogram för att följa utvecklingen genom regelbundna provtagningar.

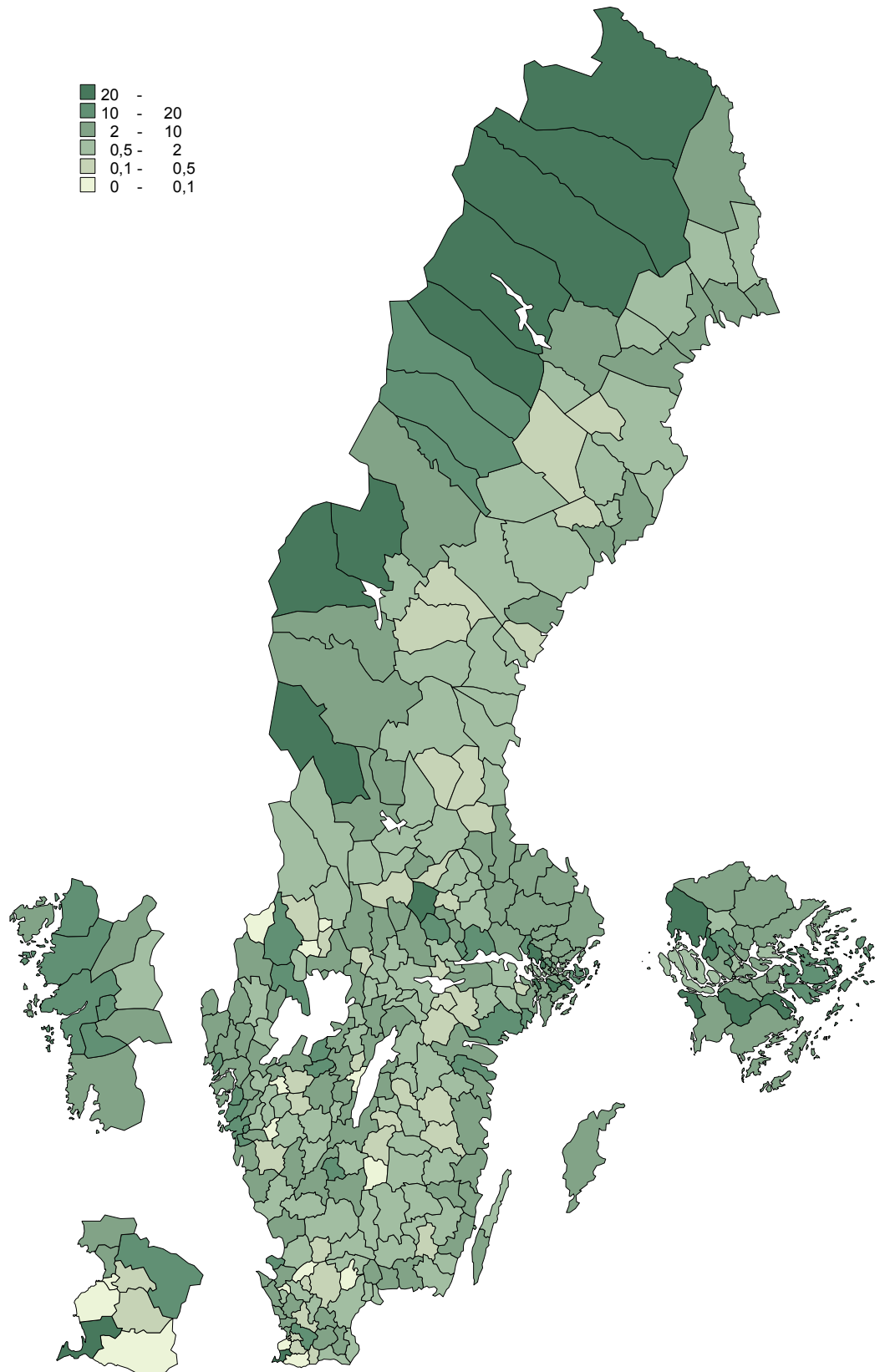
9. Nationalstadsparken Ulriksdal-Haga-Brunnsviken

9. The national city park Ulriksdal-Haga-Brunnsviken

10. Skyddad areal (NP, NR, NVO och DSO) kommunvis, procent av total areal i kommunen 2004-12-31

10. Protected area by municipality, per cent of total area

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Syftet med det statistiska meddelandet "Skyddad natur" är att ge en sammanfattande bild av läget när det gäller skyddade områden i Sverige samt att redovisa vissa bearbetningar och analyser beträffande skyddsläget. Rapporten har utarbetats i samarbete mellan SCB och Naturvårdsverket.

Publicering sker årligen i form av ett Statistiskt Meddelande (SM) i serien Sveriges officiella statistik. SM publiceras i sin helhet på SCB:s hemsida (www.scb.se). Dessutom återfinns statistiken i Sveriges statistiska databaser, som också nås via SCB:s hemsida.

Definitioner och förklaringar

Nationalpark (NP)

Ett större sammanhängande område av viss landskapstyp kan med stöd av 7 kap. 2 § miljöbalken avsättas som nationalpark. Området bör befinna sig i "naturligt tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick". En förutsättning är att staten äger marken. Beslut om att avsätta nationalpark fattas av riksdag och regering. Kriterier, riktlinjer och mål för bildandet av nya nationalparker framgår av Naturvårdsverkets Nationalparksplan.

Naturresevat (NR)

Område som behöver särskilt skydd och vård p.g.a. sin säregna eller värdefulla naturs skull eller p.g.a. att området är av väsentlig betydelse för allmänhetens friluftsliv, kan genom beslut av länsstyrelse eller kommun avsättas som naturresevat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken. Naturresevat kan omfatta såväl privat som samhällsägda mark. Motiven för resevatsbildning kan vara mångskiftande, allt från friluftsliv och rekreation till strikt vetenskapliga som t.ex. skydd för flora och fauna eller orörda referensområden för miljöövervakning och forskning. Oftast är ändamålet med förordnandet en kombination av ovanstående motiv.

Kulturresevat (KR)

Kulturresevat får avsättas av länsstyrelse eller kommun i syfte att bevara värdefulla kulturpräglade landskap. Detta är ett nytt institut som tillkom med miljöbalken och där Riksantikvarieämbetet har det centrala ansvaret.

Naturvårdsområde (NVO)

Naturvårdsområden har inrättats när särskilda åtgärder behövs för att skydda eller vårda naturmiljön. Nya naturvårdsområden kan inte bildas med stöd av miljöbalken. De gamla områdena ligger dock kvar med samma rättsverkan och namn. Befintliga naturvårdsområden skall vid tillämpningen av miljöbalken anses som naturresevat.

Naturminne (NM)

Små områden, vanligtvis mindre än 1 ha, eller punktobjekt som t.ex. träd, trädgrupper, flyttblock och jättegrytor kan av länsstyrelsen eller kommunen med stöd av 7 kap. 10 § miljöbalken skyddas som naturminne.

Djurskyddsområde (DSO)

I syfte att trygga vissa områden för djurlivet kan länsstyrelsen eller kommunen med stöd av 7 kap. 12 § miljöbalken inrätta djurskyddsområden. Föreskrifterna innebär att allmänheten, och i vissa fall även markägaren, inte får vistas inom området under viss tid av året. Föreskrifterna kan även inskränka rätten till jakt och fiske. De vanligaste motiven för djurskyddsområden är att skydda fåglars

häckningsområden under häckningstid (fågelskyddsområde) eller sälars uppehållsplatser (sälskyddsområde).

Det bör understrykas att förordnande om djurskyddsområde endast kan reglera tillträde, jakt och fiske och därmed inte innebär något skydd för naturtypen i fråga. Sedan den 1 augusti 1991 finns även möjlighet för länsstyrelsen att på motsvarande sätt besluta om beträdnadsförbud till skydd för växtarter.

Natura 2000

Naturområden föreslagna och utpekade av medlemsländerna i EU för skydd av vissa naturtyper, fågelarter och andra artgrupper av djur och växter enligt de s.k. Fågel- respektive Habitatdirektiven.

Fridlysning av djur och växter

Med stöd av 8 kap. miljöbalken kan Naturvårdsverket besluta om fridlysning av djur- och växtarter i hela landet. Länsstyrelserna kan på motsvarande sätt meddela fridlysningsbestämmelser för djur- och växtarter i länen.

Biotopskyddsområden i skog och jordbruksmark

Med stöd av 7 kap. 11 § miljöbalken kan speciella och/eller värdefulla biotoper skyddas.

Naturvårdsavtal

Naturvårdsavtal är ett avtal mellan markägaren och staten eller en kommun. Avtalen är reglerade i 7 kap 3 § 2 st Jordabalken.

Reservat i marin miljö

Det finns inget skyddsinstrument i Miljöbalken som betecknas marint reservat eller marint skyddsområde utan det rättsliga instrument myndigheterna normalt kan använda för att skydda marina miljöer med Miljöbalken är genom att bilda reservat. Det är länsstyrelserna och kommunerna som har initiativrätt till att bilda reservat. Utanför territorialgränsen, i den ekonomiska zonen, saknas möjlighet enligt lagstiftningen att bilda naturreservat, men regeringen får däremot meddela föreskrifter för att skydda och bevara den marina miljön (jfr 2 § lag om Sveriges ekonomiska zon). Föreskrifter för fiskets skydd meddelas av Fiskeriverket. Fiskeriverket kan även meddela föreskrifter för fiskets utövande om det behövs för skydd av naturmiljö, t.ex. inom naturreservat och nationalparker.

Riksintressanta områden

I miljöbalken 3 kap. 6 § finns regler om områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Dessa områden kan vara skyddade med stöd av andra bestämmelser enligt miljöbalken, men kan också sakna sådant skydd.

Skyddade älvar, nationalstadspark

Skyddsregler enligt miljöbalken.

Skyddsmotiv

De huvudsakliga skyddsvärden som ligger till grund för förordnandet, skyddsmotiven, anges enligt följande kod:

B = vetenskapligt botaniskt

Z = vetenskapligt zoologiskt (exklusive ornitologi)

O = vetenskapligt ornitologiskt

E = vetenskapligt allmänekologiskt

S = vetenskapligt skogligt, värden som är knutna till skogsekosystemet t ex skoglig kontinuitet eller orördhet

G = geovetenskapligt

H = vetenskapligt hydrologiskt

Li = vetenskapligt limnologiskt

M = vetenskapligt marint

K = vetenskapligt kulturhistoriskt/kulturmiljö

P = pedagogiskt, endast för objekt som är direkt avsedda att utnyttjas för undervisningsändamål

F = forskningsområde/referensområde, endast för objekt som är direkt avsedda att nyttjas för forskning eller miljöövervakning

L = landskapsbild

R = rekreation, friluftsliv

Skyddsmotiv för nationalparkerna anges i tabell 1.

Så görs statistiken

Föreliggande uppgifter om skyddad natur i Sverige är till stora delar hämtade från Naturvårdsverkets centrala register över skyddade områden, databasen REGDOS. Det registeruttag som ligger till grund för här redovisad sammanställning gjordes i oktober 2005. REGDOS uppdateras kontinuerligt, sammanställningar baserade på registeruttag från annan tidpunkt kan därför skilja sig något från de här publicerade.

Register över skyddade områden - REGDOS

Enligt 33 § områdesskyddsförordningen skall länsstyrelsen föra ett register över beslut i naturvårdsärenden och andra förhållanden på naturvårdens område (naturvårdsregister). Vidare skall Naturvårdsverket föra ett sammanfattande nationellt register. Med stöd av denna paragraf har Naturvårdsverket meddelat närmare anvisningar i form av en kungörelse för hur detta skall ske (Statens naturvårdsverks författningssamling SNFS 1980:1, NV:4).

Inom ramen för IT-systemet VIC Natur har ett nytt centralt register över skyddade områden tagits i bruk, REGDOS. REGDOS innehåller både administrativa data och själva områdesgränserna och ersätter det tidigare registret, i denna rapport benämnt Naturvårdsregistret, samt även den s.k. NAVO-databasen, där digitala gränser förts av Lantmäteriet (Metria).

REGDOS är en del av konceptet VIC Natur. Genom VIC Natur, som är under uppbyggnad, kommer Naturvårdsverket, länsstyrelserna och Lantmäteriet att ha gemensam tillgång till kartdata för områdesskyddet och informationssystem som stödjer verksamheten. I kartdatabasen finns dels de kartdata som genereras via naturvårdsarbetet, dels digitala kartor från Lantmäteriet.

Statistikens tillförlitlighet

Statistiken om nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000-områden bygger på uppgifter från registret över de skyddade områdena, REGDOS. Arealuppgifterna i REGDOS är mer tillförlitliga än motsvarande uppgifter i det tidigare Naturvårdsregistret, som i vissa fall angivits med summarisk precision. För nationalparkernas del betyder det att den redovisade sammanlagda totalarealen är ca 7 000 hektar större än tidigare publicerade uppgifter från Naturvårdsregistret.

REGDOS uppdateras kontinuerligt. Arealer avseende 2003 har reviderats utifrån uppdaterade data och kan skilja sig jämfört med tidigare publicerad statistik.

Vidare skall observeras att ett och samma område som sträcker sig över länsgräns redovisas som ett område i vardera länet med olika objektidentitet. Antalet sammanhängande områden av visst slag i landet som helhet är därför något lägre än de som redovisas i tabellernas summerad.

Vid fördelningen av skyddade landarealer per kommun har, för områden som sträcker sig över kommungräns, fördelningen på de berörda kommunerna endast kunnat göras enligt samma proportionalitet som vid fördelningen av totalarealen. Uppgifterna om den skyddade landarealen är då osäker.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild beskrivning av statistiken på SCB:s hemsida, www.scb.se/.

In English

Summary

The information contained in this report on protected nature in Sweden is taken from the Swedish Environmental Protection Agency's database on protected nature, REGDOS. The purpose of the statistical report "Protected Nature" is to give an overall picture of the situation concerning protected areas in Sweden as well as to give an account of certain revisions and analyses that have been carried out concerning the general status of nature protection in Sweden.

Until 1 January 1999, the main legislative provision for nature protection in Sweden were embodied in the Act on the Management of Natural Resources (NRL), which formed a kind of umbrella. On 1 January 1999, the Act was replaced by the Environmental Code.

The situation in Sweden as of 31 December 2004 concerning the statutory protection of nature regulated by the Environmental Code is summarized below.

Overview of protected areas in Sweden 2004

	Number	Total area, hectares	Land surface (excluding water), hectares
National Parks (NP)	28	699 865	632 505
Nature Reserves (NR)	2 611	4 043 836	3 429 199
Nature Management Areas (NVO)	143	199 306	142 068
Wildlife Sanctuaries (DSO)	1 040	107 506	60 670
Total	3 822	5 050 513	4 264 442
Natura2000-sites	3 992	6 385 435	..

In all, the above forms of protection encompass 4.26 million hectares of land, which represents 10.4 % of Sweden's land surface. The following facts should be specially noted.

Each nature reserve has its own tailor-made regulations. This entails, for example, that forest tracts within the nature reserves in many cases completely lack protection or may have only limited protection.

Wildlife sanctuary status does not imply any protection for the accompanying biotope/nature type. Only such matters as access, hunting and fishing are regulated.

Natural monuments usually consist of natural objects, such as trees or erratic blocks. The surface areas in this protection category are negligible by comparison and are thus not mentioned here.

The figure 10.4 % of Sweden's land surface can therefore only be used as a measure of how much of the land surface receives some degree of legal protection under the auspices of the Environmental Code. This means that this figure gives no indication as to whether the included nature types have satisfactory protection.

Coniferous forest and mire are the predominant types of nature found in national parks and nature reserves below the pre-mountain border, above the pre-mountain border is alpine heath most common. Water surfaces make up about 10 % of the total area in national parks and about 15 % of the total area in nature reserves.

One national city park has been defined (in the vicinity of Stockholm).

Areas with protected status are very unevenly distributed in the country. As regards nature reserves, 2.9 million hectares or about 85 % of the nature reserve land area is to be found in the three northernmost counties. Within these counties the protected areas are concentrated to the mountains or along the edge of the mountain chain.

Data on the protected areas broken down by the 290 municipalities can be found in table 30.

During the year 2004, the Swedish Environmental Protection Agency has paid SEK 414 million to secure new and present areas.

The protection of biotopes is regulated in the Environmental Code chapter 7, sect. 11 and consists of three types of protection. 4 127 areas comprising 12 575 hectares of forest biotopes have been delimited by the County Forestry Boards. The County Government Boards have delimited agricultural biotopes in 80 areas comprising 156 hectares (2002).

In the Environmental Code chapter 4, sect. 6, rivers protected from hydroelectric power exploitation are mentioned. These comprise the four National Rivers; Torneälven, Kalixälven, Piteälven, and Vindelälven and a further 38 river basins with a total area of 153 000 km². Moreover, 10 river courses in 7 rivers are protected.

The Nordic countries have large areas of protected nature per capita compared to other parts of Europe. If, on the other hand, we consider protected nature as a share of total area, many other European countries have protected greater shares of their territories, in spite of greater population density.

List of tables

Explanation of symbols	16
1. National parks	16
2. Nature reserves by county 2003 and 2004	17
3. Culture reserves	17
4. Nature management areas by county 2003 and 2004	18
5. Natural monuments by county	18
6. Wildlife sanctuaries by county	19
7. Natura 2000 sites by county	19
8. Nature types in national parks. Hectares	20
9. Nature types in national parks. Per cent	20
8. Nature types in national parks. Hectares. Continued	21
9. Nature types in national parks. Per cent. Continued	21
10. Nature types in nature reserves by county. Hectares	22
11. Nature types in nature reserves by county. Per cent	22
10. Nature types in nature reserves by county. Hectares. Continued	23
11. Nature types in nature reserves by county. Per cent. Continued	23
12. Mountain nature types in national parks. Hectares	24
13. Mountain nature types in national parks. Per cent	24
14. Mountain nature types in nature reserves. Hectares	24
15. Mountain nature types in nature reserves. Per cent	24
16. Protected productive forest land in national parks and nature reserves below the mountainous region border by county 2003	25

17a. The 10 largest nature reserves by area	25
17b. The 10 largest nature management areas by area	25
17c. The three largest protected nature areas by area	26
17d. The 10 largest wildlife sanctuaries by area	26
17e. The 10 largest Natura 2000 sites by area	26
18. Size distribution of protected areas, hectares	27
19. Population within different distances from national parks, nature reserves and nature management areas.	27
20. Trustees of national parks, nature reserves and nature management areas, no. by county	28
21. Animal and plant species which are protected in the whole country	28
22. Nature conservation agreements 2004, habitat protection areas 2004 and biotopes in agricultural land 2002	29
23. Marine protected areas	29
24. Decisions on NR and NVO by local government by county	30
25. Areas of national interest, area in hectares	30
26. Rivers protected against hydro electric power exploitation	31
27. National city parks	32
28a. Costs for secured areas, year 2004, 1 000 SEK	32
28b. Breakdown of costs by form of acquisition	32
29. Protected nature in some countries in 2004	33
30. Protected nature by municipality	34
31. Protected nature, summary	38

List of terms

alla kategorier	all categories
allmän ekologi	general ecology
antal	number of
areal	area
barrblandskog	coniferous mixed forest
barrskog	coniferous forest
barrsumpskog	coniferous swamp forest
begränsat skydd	limited protection
biotopskyddsområde	habitat protection area
björkskog	birch forest
blandskog	mixed forest
block	block, boulder
bolag	company
botanik	botany
djurart	animal species
djurskyddsområde	wildlife sanctuary
därav	of which
enskilda	private

fastställd	determined
fjäll	mountain
fjällnära	above the pre-mountain border
forskning	research
fridlyst	protected (by law)
friluftsliv	outdoor recreation
fågeldirektivet	birds directive
förvaltare	trustee
geovetenskap	geology
glaciär	glacier
granskog	spruce forest
habitatdirektivet	habitat directive
hed	moor, heath
hela landet	the whole country
hydrologi	hydrology
hygge	clear-felled area
häll	flat rock
ideella	non-profit
impediment	non-productive forest land
inom	within
inget skydd	no protection
jordbruksmark	agricultural land
kommun	municipality
kulturhistoriskt/kulturmiljö	cultural-historical/cultural environment
kulturresevat (KR)	cultural reserve
landskapsbild	scenery
landyta	land surface (excluding water)
limnisk ekologi	freshwater ecology
län	county
länsstyrelsen	County Administrative Board
lövblandade barrskogar	deciduous mixed coniferous forest
lövskog	deciduous forest
lövsumpskog	deciduous swamp forest
marin ekologi	marine ecology
marin	marine
medelavst., medelavstånd	average distance
miljö	environment, surroundings
miljöbalken	Environmental Code
miljöskyddslagen	Environmental Protection Act
myr	mire
namn	name
nationalpark (NP)	national park
nationalstadspark	national city park

Natura 2000-område	Natura 2000 site
naturminne	natural monument
naturreservat (NR)	nature reserve
naturtyp	nature type
naturresurslagen (NRL)	Act on the Management of Natural Resources
naturvårdsavtal	nature conservation agreement
naturvårdslagen (NVL)	Nature Conservation Act
naturvårdsområde (NVO)	nature management area
Naturvårdsverket	The Swedish Environmental Protection Agency
nummer	number
område	area
ornitologi	ornithology
pedagogik	education
privat	private
Riksantikvarieämbetet	The National Heritage Board
riksintresse	national interest
saknas	missing
sammanhängande	continuous
sammanställning	list
sjö	lake
skoglig ekologi	forest ecology
Skogsstyrelsen	National Board of Forestry
skogstyp	forest type
Skogsvårdsstyrelsen	County Forestry Board
skyddad natur	protected area
skyddad produktiv skog	protected productive forest land
skyddsmotiv	reason for protection
skötselplan	management plan
staten	government(-owned)
stiftelse	foundation
summa	sum
tallskog	pine forest
totalt	total
totalt skydd	complete protection
totalyta	total area
triviallövskog	trivial deciduous forest
utsläpp	discharge, emission
vatten	water
vattenkraftsutbyggnad	exploitation of hydroelectric power
vetenskapliga institutioner	scientific institutions
zoologi	zoology
ädellövskog	selected valuable broad-leaved forest

älv
äng
övrigt

river
meadow
other